ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОНД ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ - ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

СНЦ „МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА -АЙТОС”

АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД

ПРОУЧВАНЕ И АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР НА МИГ – АЙТОС ВЪРХУ МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ (В Т.Ч. ВЪРХУ СОЦИАЛНО УЯЗВИМИ ГРУПИ, ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ИНТЕРВЕНЦИИТЕ НА МЕРКИТЕ НА СВОМР)

ИЗПЪЛНИТЕЛ: ЕТ „РЕГИОКОНСУЛТ-ГЕОРГИ МИТЕВ“

ДЕКЕМВРИ, 2020 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на използваните съкращения.....2

Въведение..... 3

Глава I Методология и инструментариум на проучването.....5

Глава II Специфика на целевата територия и влияние на Стратегията за ВОМР 7

Глава III Анализ на резултати от проучването.....15

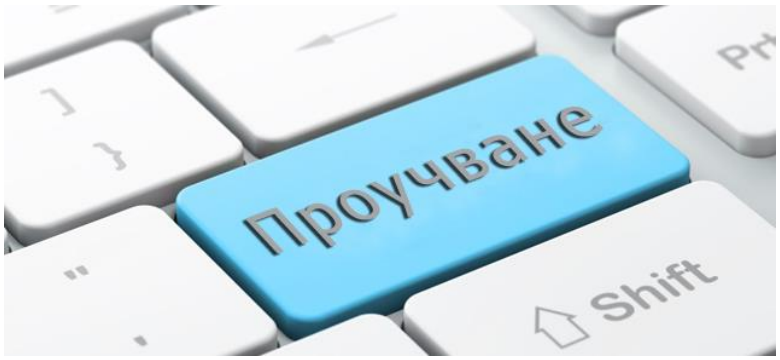
Глава IV Добавена стойност за територията на МИГ-Айтос от прилагането на Стратегията за ВОМР 30

Глава V Добри практики за работа с местните общности в селските райони 32

Глава VI Изводи и препоръки.....48

Приложение: 54

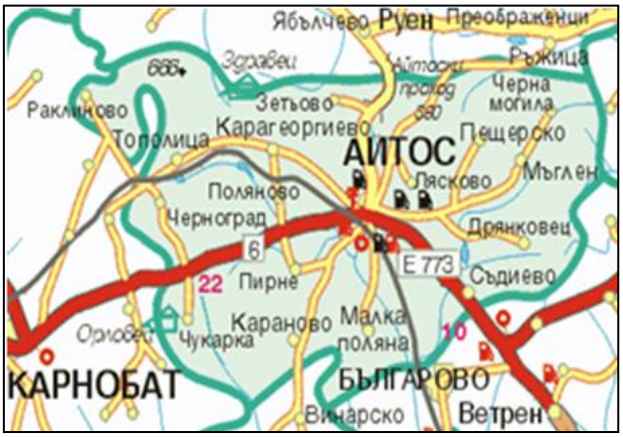
- Въпросник за анкетно проучване

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие”
ЕЗФСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейска комисия
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
КППП	Комисия за подбор на проектни предложения
МИГ	Местна инициативна група
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
ПРСР	Програма за развитие на селките райони
СВОМР	Стратегия за Водено от общностите местно развитие
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
ОСП	Обща селскостопанска политика
УО	Управляващ орган
УО	Управителен съвет

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият аналитичен доклад е изготвен в рамките на договор за услуга от 01.08.2020 година, сключен между СНЦ „МИГ - Айтос” и „Регионконсулт –Георги Митев” с предмет "**Проучване и анализ на въздействието на Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос върху местните общности (в т.ч и върху социално уязвимите групи, попадащи в обхвата на интервенциите по мерките на СВОМР)**”, финансирано по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014 – 2020г.

Стратегията за Водено от общностите местно развитие, прилагана от МИГ Айтос цели стимулиране на местното развитие и превръщане на територията на МИГ - Айтос в динамично развиващ се селски район, с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост, справедливи и стабилни доходи, с адекватни за 21-ви век условия, качество и стандарт на живот за хората и ефективно използване на местните ресурси. Постигането на тази цел следва да развие капацитета на селския район, в който оперира местната инициативна група, да подобри неговото икономическо бъдеще и качеството на живот за всички граждани, вкл. социално уязвимите групи, попадащи в обхвата на интервенциите по мерките на Стратегита за ВОМР, прилагана от МИГ-Айтос. Социално-икономическото развитие е процес, чрез който партньорите от обществения, частния и неправителствения сектор работят колективно и координирано за подобряване на условията за устойчив икономически растеж, насърчаване на заетостта, социалното приобщаване, намаляване на бедността. В контекста на подхода ВОМР инструмент за такава координация в името на постигане на общи цели са Стратегиите за водено от общностите местно развитие и действията на местните инициативни групи по тяхното прилагане на съответните територии.

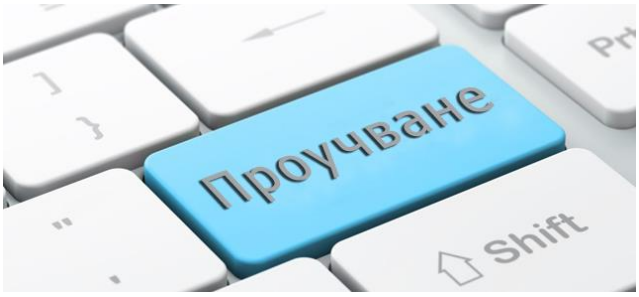
В рамките на проучването е събрана обобщена и анализирана информация, за степента на влияние на Стратегията за ВОМР върху местните общности, а също така са изследвани и добри иновативни национални и европейски практики в селските райони за работа с местните общности, приложими на територията на МИГ-Айтос.

Настоящият аналитичен доклад, отразяващ резултатите от извършеното проучване и анализ е предназначен да улесни и оптимизира процеса на прилагане на Стратегията за ВОМР от страна на МИГ Айтос, да подпомогне развитието на територията и да осигури информация за нуждите на оперативното управление и планиране на МИГ. Резултатите от проучването и анализа могат да се използват за оптимизиране на системата за комуникация с местните общности, която е от особена важност за работата на МИГ, за формирането на реалистични обществени нагласи и засилване на съпричастността и доверието на местните общности в решенията и действията на МИГ, анализиране на ефектите по отделните мерки от Стратегията за ВОМР, насочени към постигане на целите на Стратегията. Извършеното проучване детерминира обществените нагласи, свързани с прилагането на Стратегията за ВОМР, допринася за оптимизиране дейността на МИГ по отношение на комуникацията с местните общности, подпомага вземането на решения при необходимост да бъдат извършени промени в СВОМР. То стимулира самите представители на местните общности и способства за превръщането им от пасивни в активни участници в процеса на изпълнение на Стратегията за ВОМР.

Докладът се основа на практически методични подходи и инструменти, предложени за улавяне на въздействието на СВОМР, вкл. дейностите за нейното популяризиране, за подобряване на качеството на живот и повишаване на капацитета в изследвания селски район. Приложените средства и методите при проучването и анализа са достатъчно гъвкави, за да отговорят на специфичните особености на подхода ВОМР и неговото прилагане от МИГ.

Аналитичният доклад е изготвен от екип от експерти от ЕТ „Регионсулт-Георги Митев” с активното участие на заинтересованите страни от територията на СНЦ „Айтос” – представители на общински стуктури, на

стопанския и нестопанския сектори. Съществен е и приноса на екипа на Местната инициативна група.

ГЛАВА I
МЕТОДОЛОГИЯ И ИНСТРУМЕНТАРИУМ НА ПРОУЧВАНЕТО

Предметът на проучването е да бъде установено и анализирано въздействието от прилагането на Стратегията за ВОМР върху местните общности (в т.ч и върху социално уязвимите групи, попадащи в обхвата на интервенциите по мерките на СВОМР) в рамките прилагането на подхода Водено от общностите местно развитие на територията на МИГ-Айтос.

Неговата **цел** е да събере информация и анализира ефективността на мерките по Стратегията, както и дейностите по придобиване на умения и повишаване на обществена активност и в каква степен те са допринесли за повишаване капацитета на местните общности и добавената стойност за територията на МИГ. Укрепването на местната общност и изграждане на капацитет за устойчиво развитие на територията на МИГ- Айтос е в основата на прилагането Стратегията за ВОМР на местната инициативна група.

Обект на проучването са икономически активни хора (живеещи в селския район), представители на широк кръг сектори, както и представители на местната власт и органите на управление и екипа на МИГ - Айтос, които прилагат Стратегията за ВОМР.

Териториалният обхват на проучването е територията на МИГ Айтос, съвпадаща с територията в рамките на административните граници на община Айтос, област Бургас.

Проучването е проведено в периода: 01.08. 2020 - 18.12.2020 г.

В проучването е използвана **методологическа триангулация**, или „кръстосана проверка", което означава използване на повече от един метод за събиране на данни (структуриран въпросник, експертно интервю, фокус група, преглед на вторични източници на информация).

МЕТОДИ НА ПРОЧУВАНЕТО	
КОЛИЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ	**КАЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ**
1. Структуриран въпросник (анкета)	**3.Експертно интервю**
2. Вторичен анализ на данни	**4. Фокусирана дискусия**

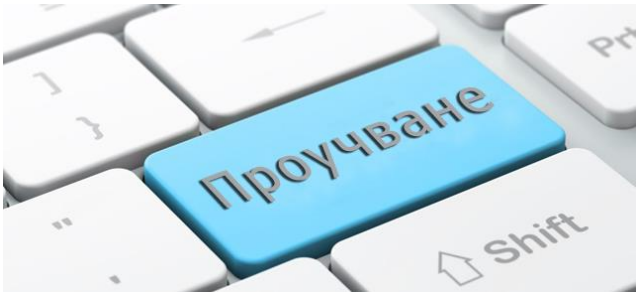
Извадката на проведеното изследване по своя характер е типологична, основана е на представители от предварително определени сектори. Участието бе доброволно и анонимно. Извадката включи респонденти с различни професии, месторабота, образование и социален статус, живещи и работещи в района на действие на МИГ - Айтос.

Набирането на емпирична информация се проведе чрез целево подготвен структуриран въпросник. Последва набиране на информация чрез фокус групова дискусия и експертни интервюта, проведени с представители на експерти в областта на социално икономическото развитие Експертните интервюта и груповата дискусия са направени с цел верифициране на резултатите от анкетното проучване. Целта на фокус груповата дискусия бе осигуряване на допълнителна уточняваща информация за целите на анализа с акцент върху оценяване на въздействието от прилагането на СВОМР за социално-икономическото развитие на територията на МИГ-Айтос и изграждане на капацитета на местните общности. Целта на проведените експертни интервюта бе осигуряване на допълнително експертно мнение по отношение на степента на въздействие върху социално уязвимите групи, попадащи в обхвата на интервенциите по мерките на СВОМР, както и на относително добавената стойност за територията на МИГ и в частност влиянието върху модела на мислене, развитието на способностите и капацитета за планиране и други елементи, свързани със социалния капитал.

Наред с целево набраната емпирична информация за целите на настоящия анализ е проведен документален анализ (вторично проучване) на:

- Стратегия за Водено от общностите местно развитие на МИГ- Айтос ;
- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР (подмярка 19.2);
- Годишни и междинни Доклади на МИГ Айтос за дейностите по управление и популяризиране на Стратегията за ВОМР (подмярка 19.4);
- Добри национални и европейски практики в селските райони за работа с местните общности, приложими на територията на МИГ-Айтос по информация от ENRD.
- Друга информация, предоставена от МИГ-Айтос.

Представените резултати и изводи от проучването са в резултат на цялостен анализ на емпиричните данни от количественото и качественото изследване и на документалния анализ.

ГЛАВА II
СПЕЦИФИКА НА ЦЕЛЕВАТА ТЕРИТОРИЯ И ВЛИЯНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ ЗА НЕЙНОТО РАЗВИТИЕ

Територията като лост за устойчив растеж: място за създаване на богатство и просперитет

Конкретното понятие „територия“се появява в европейските политики през май 1999 г. в Потсдам при създаването на Европейски план за развитие на територията (ESDP). В Договора от Лисабон се появи изразът „териториално“, който беше запазен в най-актуалните версии на регионалната политика и общата селскостопанска политика, които понастоящем се реформират. В рамките на ОСП концепцията за балансирано териториално развитие е дори много ясно откроена на преден план. Какво в действителност обхваща тази концепция за територия?

Територията се налага като постоянна социална структура при постоянна ангажираност. Това определение позволява отчитането на всички нейни ресурси: тези, които са свързани с производството, но и нетърговски ресурси, които са специфични и трудно прехвърлими като начините за сътрудничество, социалния й капитал, социалното й сближаване, ноу-хау, способността за иновация, качеството й на живот, нейното наследство, специалната й организация, без да се забравят и нейните институции. Тази динамична система се изгражда благодарение на отношения на географска близост, развити между множество участници. Тя може да бъде разкрита за разрешаване на конкретен производствен проблем или да се докаже чрез продължителен процес на признаване на самоличност, която е заложена и свързана с наследството на територията за осъществяването на колективен проект за развитие. Тези отношения, които трябва да бъдат координирани, са в основата на създаването на стойност и значение и улесняват появата на нови или латентни ресурси. Териториалният подход се превръща във водещ подход за планиране и развитие и е в основата на подхода Водено от общностите местно развитие.

Стратегията за ВОМР на МИГ Айтос - основа за съживяване на целевата територия, въздействие върху процесите на местно развитие и подкрепа за социално-уязвими групи

Успехът на целевата територия на МИГ- Айтос в съвременния глобален свят зависи от способността й за адаптация и развитие в условията на динимичното местно, национално и европейско пространство, формирайки своя териториална идентичност. Това следва да се извърши, стъпвайки на обективните дадености, със съвместните усилия на заинтересованите страни - публичните власти, бизнеса и гражданското общество. Заедно те трябва да осмислят процесите на местното развитие и да изграждат умения да се действа стратегически. Важно отношение в тази посока има прилаганата от МИГ - Айтос Стратегия за Водено от общностите местно развитие и дейностите свързани с нейното управление и популяризиране, изпълнявана в рамките на Споразумение за изпълнение на СВОМР № РД 50 – 146/21.10.2016 г. сключено между МИГ-Айтос и Управляващия орган на ПРСР по подмярка 19.2. Прилагане на операции в рамките на Стратегии за Водено от общностите местно развитие от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

При изготвяне на Стратегията за водено от общностите местно развитие на СНЦ „МИГ-Айтос" по мярка 19. ВОМР от ПРСР за периода 2014 – 2020 г., след обстойно проучване и анализ на територията на действие на Сдружението, са идентифицирани следните групи заинтересовани страни, които не само участват в подготовката на стратегическия документ , но **и пряко се повлияват от изпълнението** на Стратегията за ВОМР:

Групи заинтересовани лица по сектори на територията на МИГ-Айтос

- Местна власт;
- Читалища;
- Земеделски производители от сектори растениевъдство и животновъдство;
- Промишленост – микропредприятия, малки предприятия от сектор преработка на селскостопански продукти и ХВП;
- Туризъм – хотелиерство, ресторантьорство и други услуги за туристи;
- Търговия и услуги;

- Образователни институции;
- Сдружения и фондации в сферата на бизнеса, екологията и туризма;
- Сдружения в сферата на образованието и спорта;
- Представители на уязвими групи.

Основни уязвими групи и техни представители

Основните уязвими групи на територията на МИГ -Айтос, идентифицирани в анализа и проучването, към които следва да се повлияят от интеревенциите по Стратегията за ВОМР, особено по публичните мерки, са три: възрастни хора в пенсионна възраст, особено самотно живеещите, инвалидите представени от техните териториални поделения, като Съюз на слепите, Съюз на инвалидите и етнически малцинства.

Уязвимата група на населението в пенсионна възраст, особено живеещо в малките населени места е изолирано и самотно. Основните им потребности са осигуряване на адекватни здравни и социални грижи. Техните специфични потребности могат да бъдат удовлетворени чрез въвеждане на нови и допълнителни услуги – здрави, социални и други, предназначени за застаряващото население на територията.

Уязвимата група на инвалидите на територията на МИГ - Айтос има своето представителство в лицето на Териториална съюзна организация към Съюз на инвалидите в България и Териториален съюзна организация на слепите в община Айтос към Съюз на слепите в Българя. С подпомагането чрез Стратегията за ВОМР на МИГ – Айтос се дава възможност на членовете на техните съюзи да реализират по-пълноценно своите възможности, като се спомогне за по-лесната интеграция в обществото и удовлетвореност от реализация. .

Етнически малцинства: На територията на МИГ Айтос живеят компактни групи от етнически малцинства – роми и турци. Голямата част, основно от ромската общност е с ниско ниво на образование и влошен здравен статус, живеят в състояние на социална изолация и неучастие в културния и обществения живот. Над половината от регистрираните безработни на територията през последните години са от тази група.

Стратегията за ВОМР на МИГ Айтос е еднофондова и получава финансова подкрепа от Европейския земеделски фонд за развитие на селските

райони, чрез ПРСР 2014-2020 г и обхваща периода от 21.10.2016 г. до 30.09.2023 г. Одобреният максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проекти към стратегията за ВОМР е в размер на 2 933 745,00 лева, разпределен в следните мерки:

Код на мярката	**Име на мярката**	**Общо за периода на стратегията**	
		лева	**%**
4.1.1	Инвестиции в земеделски стопанства	200 000,00	6,82%
4.2.1	Инвестиции в преработка/ маркетинг на селскостопански продукти	200 000,00	6,82%
6.4.1	Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	933 745,00	31,83%
7.2.	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	1 400 000,00	47,42%
7.5.	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура	200 000,00	6,82%
	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	**2 933 745**	**100%**

Еднофондовият характер на Стратегията за ВОМР и характера на допустимите дейности и разходи по ПРСР стеснява кръга за интервенционна намеса по отношение на по-голям обхват на възможните влияния на състоянието на социално уязвимите групи на територията на МИГ. Това изисква внимателен анализ и оценка на техните потребности, с цел да се постигне максимална подкрепа в рамките на всеки един проект.

Практиките за приобщаване на представителите на социално – уязвими групи на местно ниво не бива да бъдат самоцелни, изолирани и автономни инициативи. Те трябва да са част от осмислена и последователна концепция за хората, която отчита спецификите на средата на живот, на структурата на населението и на неговите демографски тенденции. Не е нужно да бъдат създавани поредица от сепарирани услуги със спорна ефективност и ефикасност, както като резултат от интервенцията, така и по отношение на вложените ресурси. Дефицитите на средата на живот, особено в малките населени места на територията на МИГ-Айтос е предпоставка и за вторична сегрегация на маргинализираните общности, което поставя допълнителни предизвикателства по отношение на осигуряването на достъп до услуги и ресурси на населението. Средата на живот в малките населени места и е огромно предизвикателство за самотните възрастни хора и лицата с увреждания. За тях също е изключително и ключово необходимо да бъдат интегрирани, съчетавани, консолидирани механизми за компенсиране на дефицитите на средата на живот с оглед на удовлетворяване на индивидуалните и общностни потребности посредством ресурсите на Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос. Необходимо е на територията на МИГ да бъдат апробирани, внедрени и приложени механизми, които да отворят публичната инфраструктера и публичните услуги и да направят ресурсите, които ги обезпечават достъпни до всички компоненти на местната общност, особено на групите, поставени в риск. Важно значение в това отношение имат добрите иновативните национални и европейски практики за интеграция на социално – уязвими групи, вкл. етнически малцинства в селските райони, приложими на територията на МИГ – Айтос, чрез интервенции по Стратегията за ВОМР, които следва да бъдат изучавани, адаптирани и прилагани.

Пълноценното включване на уязвимите общности предполага тяхното непосредствено участие в процеса на планиране и на изпълнение на местните политики. Винаги, когато биват планирани съответните политики или конкретни общностни инициативи и интервенции, трябва да се случва със съответните групи, които това пряко касае.

От важно значение за въздействието на изпълнението на Стратегията за ВОМР е насочването на интервенците по стратегията в съответсвие с нейната Стратегическата рамка, включваща:

<table>
<tr><td colspan="2">Стратегическа цел:
Стимулиране на местното развитие и превръщане на територията на МИГ - Айтос в динамично развиващ се селски район, с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост, справедливи и стабилни доходи, с адекватни за 21-ви век условия, качество и стандарт на живот за хората и ефективно използване на местните ресурси</td></tr>
<tr><td>Приоритет 1:
Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението</td><td>Приоритет 2:
Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природно-културните ресурси на територията на МИГ - Айтос</td></tr>
<tr><td>Специфична цел 1.1:
Подобряване на общата ефективност, конкурентоспособност и устойчивост на земеделските стопанства и насърчаване на колективни инвестиции

Мярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“</td><td>Специфична цел 2.1:
Подобряване на качеството на живот и на услугите за местните общности

Мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура</td></tr>
<tr><td>Специфична цел 1.2:
на селскостопански продукти
Насърчаване създаването, развитието и подобряване на цялостната дейност на предприятия от хранително-преработвателната промишленост, включително къси вериги на доставка
Мярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг ”</td><td rowspan="2">Специфична цел 2.2:
Устойчиво развитие на територията чрез ефективно използване на месните ресурси

Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“</td></tr>
<tr><td>Специфична цел 1.3:
Насърчаване на предприемачеството и развитие на неземеделски бизнес.

Мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности</td></tr>
</table>

Важен момент, имащ отношение към постигане на целите на Стратегията за ВОМР и влиянието върху целевата територия имат дейностите за популяризиране, информиране и публичност, които МИГ изпълнява в рамките на подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за Водено от общностите местно развитие“.

Основни групи дейности на МИГ - Айтос за популяризирането на СВОМР и осигуряване на публичност в процеса на нейното прилагане:

- Поддържане на интернет страница, която се явява_важен инструмент за информиране на местните власти, НПО, бизнеса и населението на територията на МИГ
- Публикации в печатни и електронни издания във връзка с популяризиране и излъчвания в електронни медии на репортажи, свързани дейността на МИГ
- Провеждане на информационни срещи, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода ВОМР. Следва да се отбележи, че екипът, ангажиран с прилагането на стратегията счита, че подобни дейности с местната общност са изключително ефективни за бързото разпространение на информация, предвид предаването й от човек на човек. За периода 2016-2020 година общият брой на преминалите различни обучения е 95 души.
- Провеждане на консултации. Консултациите са ефективен начин за поддържане на мотивацията и предприемане на подготвителни дейности по потенциалните проектни предложения. МИГ работи изключително ефективно и целенасочено в това направление. За периода 2016-2020 година са проведени общо 158 индивидуални консултации на потенциални кандидати.
- Провеждане на обучения за екипи и органите за управление на МИГ, за бенефициенти, за местни лидери, уязвими групи и застрашени от бедност целеви групи, включително роми), свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти във връзка с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода. За периода 2016-2020 година общият брой на преминалите различни обучения е 85 души.

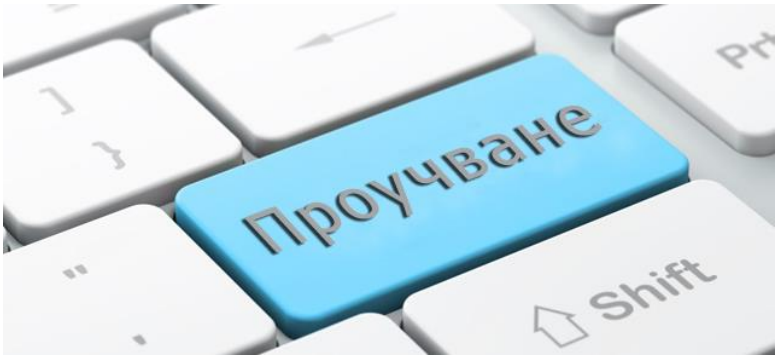
В резултат на изпълнените дейности за популяризиране, информиране и публичност е постигнато следното по отношение на местната общност в целевата територия:

- подобрен административен и управленски капацитет;
- изграден професионализъм за работа и сътрудничество;

- разпространение на получената информация от наблюдаваните добри практики сред заинтересовани страни;
- готовност за интегриране на добри практики и нови методи;
- отвореност към синергии с организации;

Наред с това е оказано положително въздействие върху лицата, които участват пряко или непряко в дейностите:

- повишено чувство за инициативност и предприемачество;
- усъвършенствани компетентности;
- по-добро разбиране и отзивчивост към социалното, етническото, езиковото и културното многообразие;
- по-активно участие в обществото;
- по-положителни нагласи към ценностите на ЕС;
- по-добро разбиране на практиките и политиките при прилагане на подхода ВОМР/ЛИДЕР;
- повишени възможности за личностно развитие;
- повишена мотивация и удовлетвореност.

ГЛАВА III

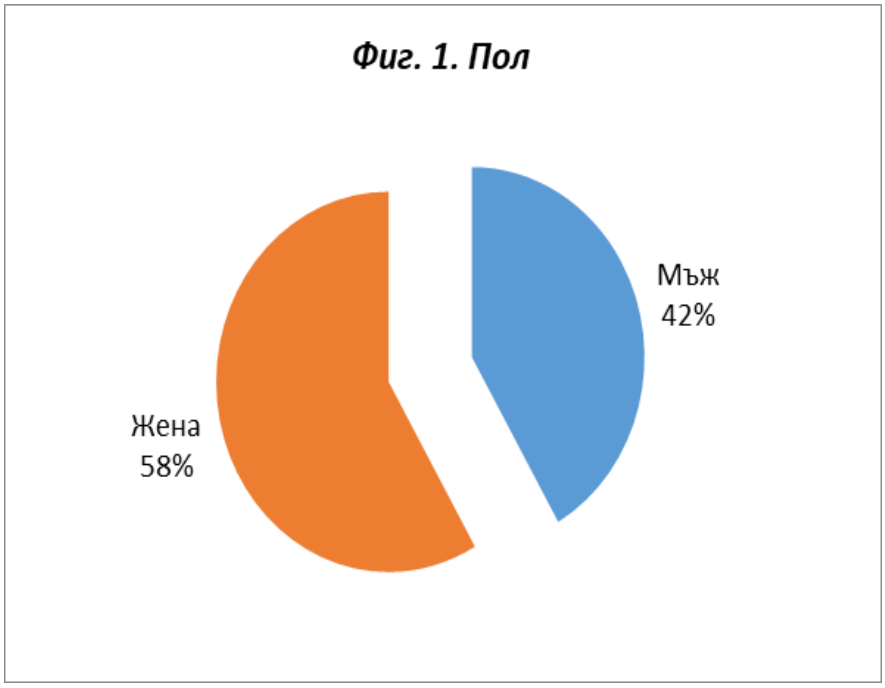
АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОУЧВАНЕТО

1. ПРОФИЛ НА РЕСПОНДЕНТИТЕ

В проучването са включени представители на основните целеви групи, съгласно изискванията на Възложителя. Участвалите респонденти се разпределят както следва:

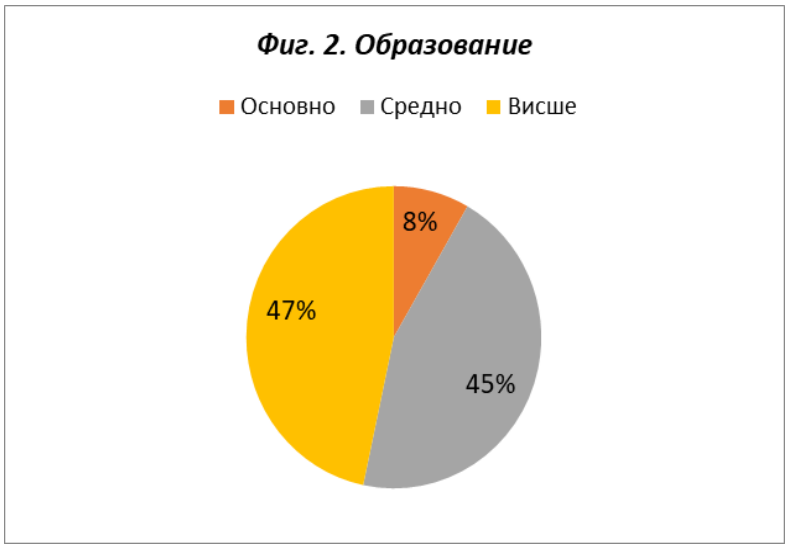
Полова структура

В количественото изследване са участвали представители и на двата пола мъже - (42% от респондентите) и жени (58% от респондентите). Подходът ВОМР акцентира върху равноправното активно и социално участие на жените и младежите в селските райони на Европейския съюз, като едни от групите в наравностойно социално положение, нуждаещи се от активна подкрепа.

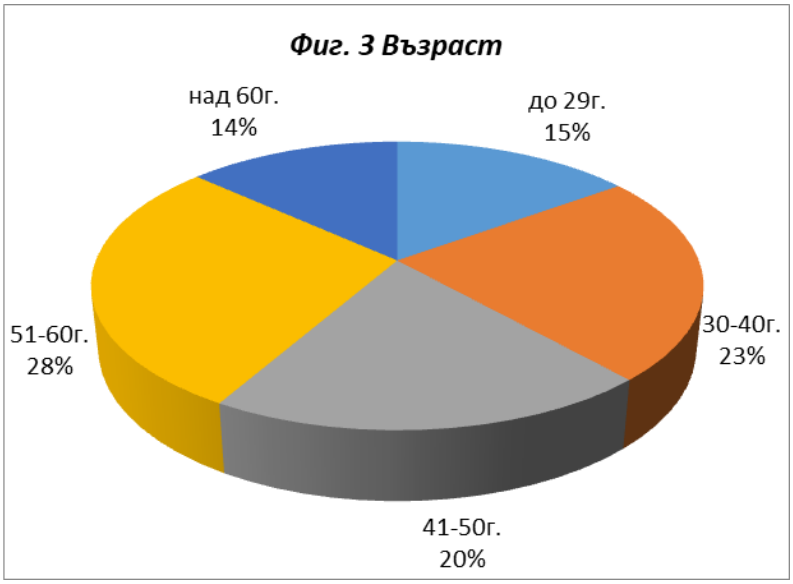
Образователна структура

В анкетното проучване мнозинството от респондентите са с висше образование – 45 %. Делът на анкетираните лица със средно образование е 45 %. Лицата с основно образование, обхванати от проучването са 8 %.

Възрастова структура

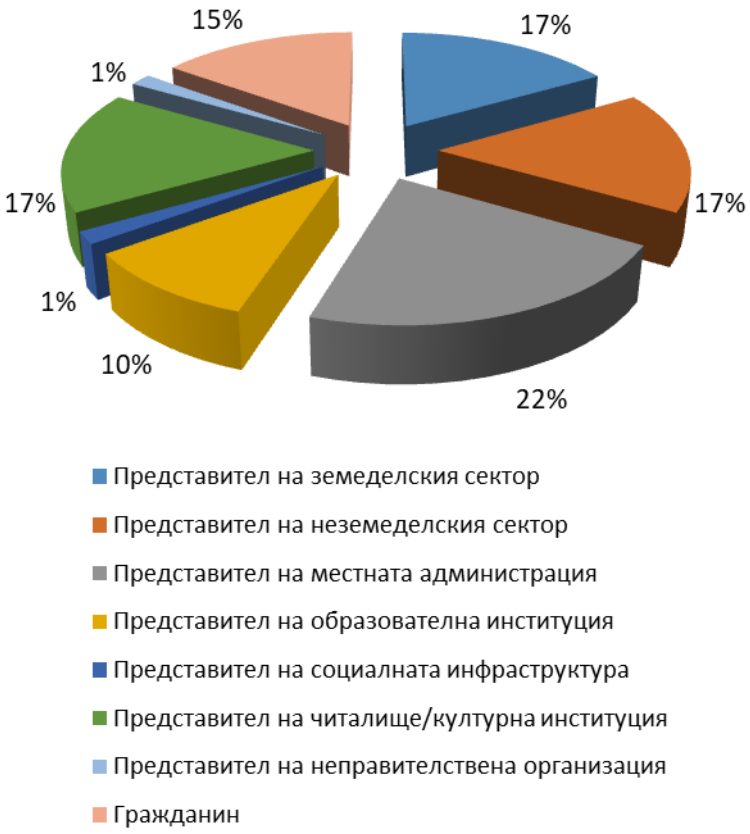
Най- широко представена е възрастова група на респондентите от 51 до 60 години (28%). На второ място са участниците на възраст от 30 до 40 години (23%), следват лица в групата от 41 до 50 години (20%) и най-малка степен на активност се наблюдава в групата на младите хора до 29 години – 15%. и лицата над 60 години.

Позиция в социално-икономическата среда

Анализът на данните показва, че ай-висок е процентът на респондентите, представители на местната администрация-22%. Респондентите от сектора на социалната инфраструктура неземеделския сектор и културни институции/читалища са равно представени – с по 17% Следващите по големина групи, участващи в проучването са граждани (15%) и представители на образователни институции (10%) Най-нисък (1%) е делът на участниците от земеделския сектор и неправителствените организации.

Фиг. 4. Позиция в социално - икономическата среда

2. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР ВЪРХУ МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ

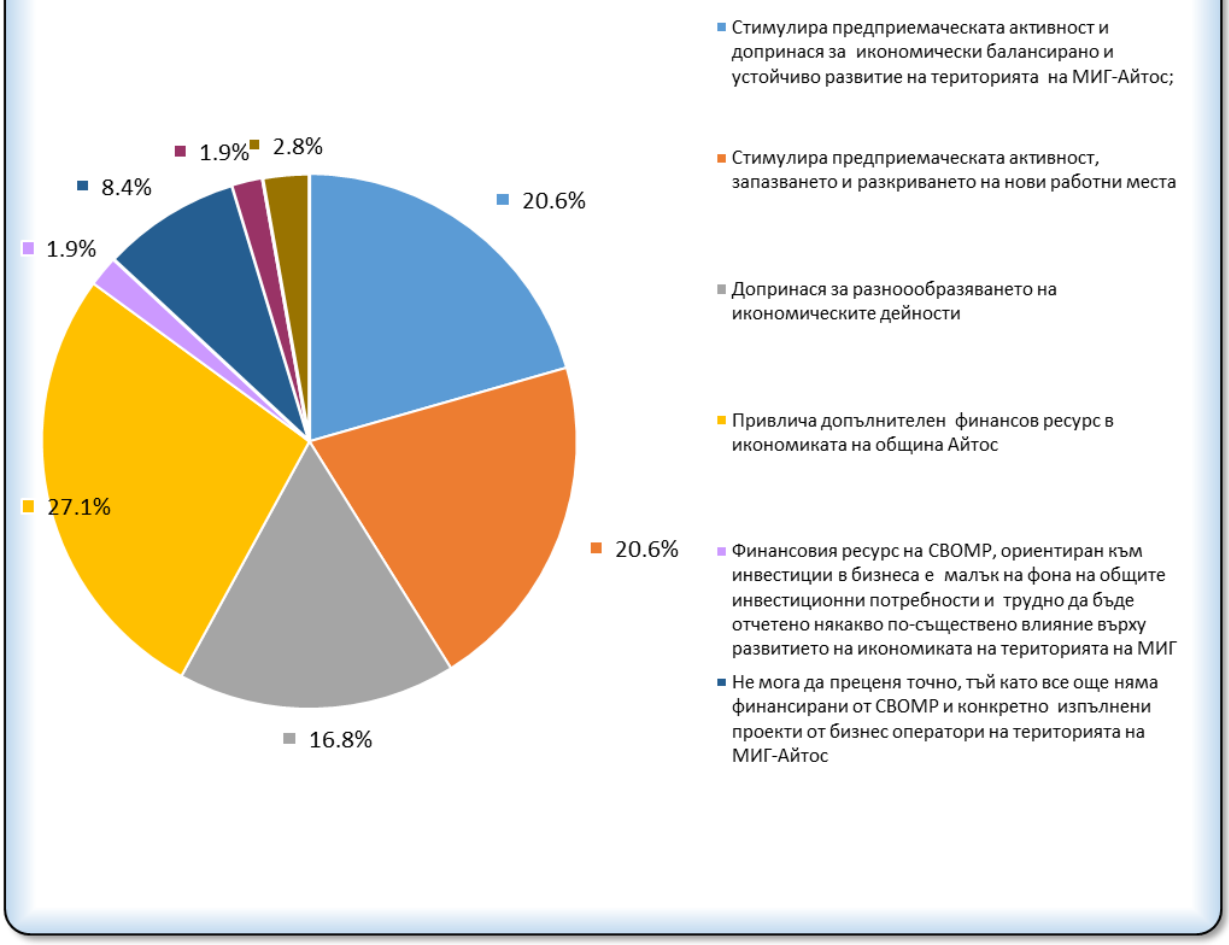
2.1. Въздействие на Стратегията за ВОМР по отношение на подобряването на икономическата среда и стимулиране на предприемаческата активност на територията на МИГ-Айтос.

Най-голям процент от участниците в проучването (27,1%) се обединяват около виждането, че чрез Стратегията за ВОМР се привлича допълнителен финансов ресурс – европейско финансиране, собствен и привлечен капитал в икономиката на община Айтос. Преобладаващи е и делът на респондентите и от трите сектора (20,6%), еднозначно заявяващи, че Стратегията за ВОМР стимулира предприемаческата активност, запазването и разкриването на нови работни места и допринася за икономически балансирано и устойчиво развитие на територията на МИГ-Айтос. 16.8% считат, че Стратегията за ВОМР допринася за разноообразяването на икономическите дейности. Незначителен е делът (1,9%) на тези, които считат, че финансовия ресурс на Стратегията за ВОМР, ориентиран към инвестиции в бизнеса е малък на фона на общите инвестиционни потребности и е трудно да бъде отчетено някакво по-съществено влияние върху развитието на икономиката на територията на МИГ и че изпълнението на проекти към Стратегията за ВОМР не оказва съществено влияние на икономиката и предприемаческата активност предвид общото негативното влияние и ограничените възможности, породени от други икономически фактори, действащи на територията на МИГ-Айтос и/или национално ниво. 8.4% от запитаните не могат да дадат оценка на въздействието предвид обстоятелството, че все още няма финансирани от Стратегията за ВОМР и конкретно изпълнени проекти от бизнес оператори на територията на МИГ-Айтос. Няма нито един участник в проучването, който да заява, че изпълнението на Стратегията за местно развитие не оказва никакво влияние върху икономиката на територията на МИГ-Айтос.

Таблица 1. Оценка за въздействието на СВОМР по отношение на икономическата среда и предприемачската активност

№		Стопански сектор		НПО		Публичен сектор		Общо за секторите	
		Брой	%	Брой	%	Брой	%	Брой	%
1	Стимулира предприемаческата активност и допринася за икономически балансирано и устойчиво развитие на територията на МИГ-Айтос	7	20.59%	9	21.95%	6	18.75%	22	20.56%
2	Стимулира предприемаческата активност, запазването и разкриването на нови работни места	6	17.65%	10	24.39%	6	18.75%	22	20.56%
3	Допринася за разнообразяването на икономическите дейности	7	20.59%	5	12.20%	6	18.75%	18	16.82%
4	Привлича допълнителен финансов ресурс в икономиката на община Айтос	9	26.47%	12	29.27%	8	25.00%	29	27.10%
5	Финансовия ресурс на СВОМР, ориентиран към инвестиции в бизнеса е малък на фона на общите инвестиционни потребности и трудно да бъде отчетено някакво по-съществено влияние върху развитието на икономиката на територията на МИГ	1	2.94%	0	0.00%	1	3.13%	2	1.87%
6	Изпълнението на Стратегията не оказва никакво влияние върху икономиката на територията на МИГ-Айтос	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
7	Не мога да преценя точно, тъй като все още няма финансирани от СВОМР и конкретно изпълнени проекти от бизнес оператори на територията на МИГ-Айтос	3	8.82%	2	4.88%	4	12.50%	9	8.41%
8	Изпълнението на проекти към СВОМР не оказва съществено влияние на икономиката и предприемаческата активност предвид общото негативното влияние и ограничените възможности, породени от други икономически фактори, действащи на територията на МИГ-Айтос и/или национално ниво	1	2.94%	1	2.44%	0	0.00%	2	1.87%
9	Друго	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
10	Нямам мнение	0	0.00%	2	4.88%	1	3.13%	3	2.80%
	N (Общ брой отговори)	34	100.00%	41	100.00%	32	100.00%	107	100.00%

Фиг.1. Обобщени данни от оценка на въздействието на СВОМР върху икономическата среда и предприемаческата активност на територията на МИГ (стопански, нестопански и публичен сектор)

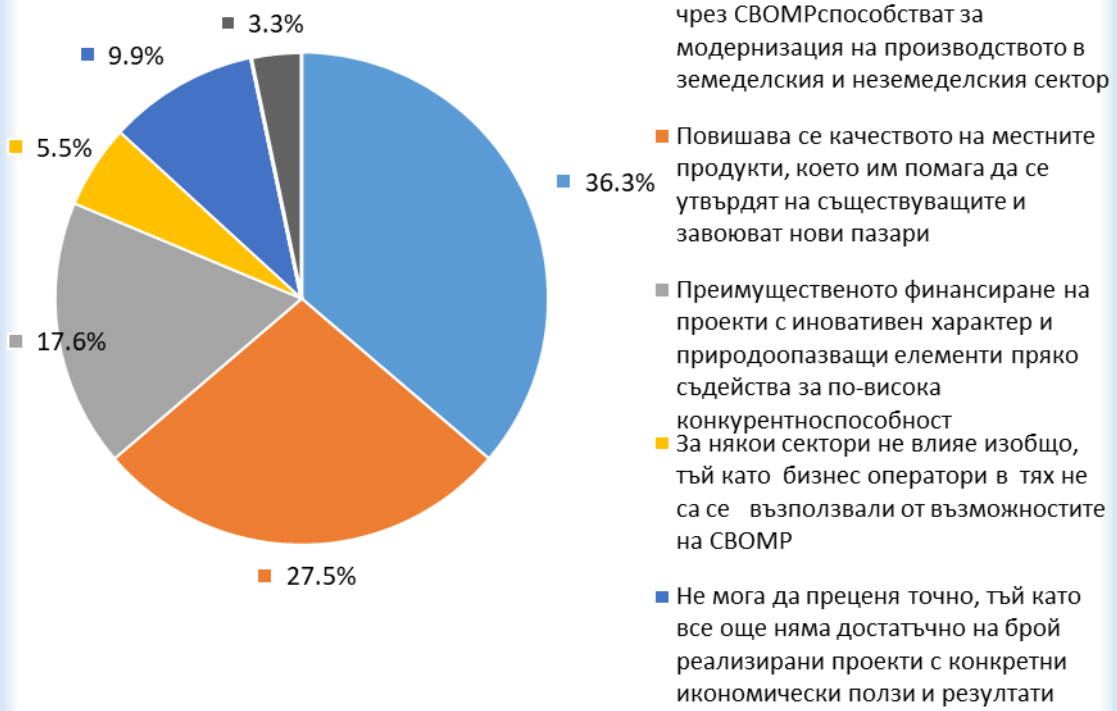
2. Въздействие на Стратегията за ВОМР върху повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.

36,6 % от участниците в изследването посочват, че проектите на бизнеса, финансирани чрез Стратегията за ВОМР способстват за модернизация на производството в земеделския и неземеделския сектор. 27,5% са на мнение че, Стратегията за ВОМР за някои сектори не влияе изобщо, тъй като бизнес оператори в тях не са се възползвали от възможностите за финансиране. Третото по значимост мнение (17,6%) е на тези, които считат, че преимущественото финансиране на проекти с иновативен характер и природоопазващи елементи пряко съдейства за по-висока конкурентноспособност. 9.4% не могат да преценят точно, тъй като като все още няма достатъчно на брой реализирани проекти с конкретни икономически ползи и резултати

Таблица 2. Оценка на въздействието на СВОМР върху повишаване на конкурентноспособността на местната икономика

№		Стопански сектор		НПО		Публичен сектор		Общо за секторите	
		Брой	%	Брой	%	Брой	%	Брой	%
1	Проектите на бизнеса, финансирани чрез СВОМРспособстват за модернизация на производството в земеделския и неземеделския сектор	8	29.63%	13	36.11%	12	42.86%	33	36.26%
2	Повишава се качеството на местните продукти, което им помага да се утвърдят на съществуващите и завоюват нови пазари	10	37.04%	10	27.78%	5	17.86%	25	27.47%
3	Преимущественото финансиране на проекти с иновативен характер и природоопазващи елементи пряко съдейства за по-висока конкурентноспособност	3	11.11%	7	19.44%	6	21.43%	16	17.58%
4	За някои сектори не влияе изобщо, тъй като бизнес оператори в тях не са се възползвали от възможностите на СВОМР	2	7.41%	2	5.56%	1	3.57%	5	5.49%
5	Не мога да преценя точно, тъй като все още няма достатъчно на брой реализирани проекти с конкретни икономически ползи и резултати	2	7.41%	3	8.33%	4	14.29%	9	9.89%
6	Влиянието е несъществено	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
7	Не оказва никакво влияние	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
8	Друго	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
9	Нямам мнение	2	7.41%	1	2.78%	0	0.00%	3	3.30%
	N (Общ брой отговори)	**27**	**100.00%**	**36**	**100.00%**	**28**	**100.00%**	**91**	**100.00%**

Фиг. 2. Оценка на въздействието на СВОМР върху повишаване на конкурентноспособността на местната икономика (публичен, стопански и нестопански сектор)

3. Степен на информираност за възможностите за финансиране на инвестиционни намерения с подкрепата на Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос.

40% от участниците в проучването считат себе си за по-скоро добре информирани от местната инициативна група. 30% посочват, че не са информирани много добре. Отлично информирани са 25% от респондентите. Малък е делът на тези, които заявяват, че не са имали възможност да получат такава информация (3,3%) и на тези, които заяват, че подобна информация не представлява интерес за тях (1,7%)

4. Принос на Стратегията за ВОМР за подобряване на услугите и удобствата, свързани със средата на живот на територията на МИГ- Айтос, вкл. за социално уязвимите групи?

Половината (50%) от участниците в проучването са категорични че Стратегията за ВОМР допринася съществено за подобряване на услугите и удобствата, свързани със средата на живот на територията на МИГ-Айтос, вкл. за социално уязвимите групи чред подготовката и реализацията на отговарящи на конкретни потребности проекти. Това потвърждава направения в глава II извод, че еднофондовият характер на Стратегията за ВОМР и характера на допустимите дейности и разходи по ПРСР стеснява кръга за интервенционна намеса по отношение на по-голям обхват на възможните влияния на състоянието на социално уязвимите групи на територията на МИГ. Това изисква внимателен анализ и оценка на техните потребности, с цел да се постигне максимална подкрепа в рамките на всеки един проект.

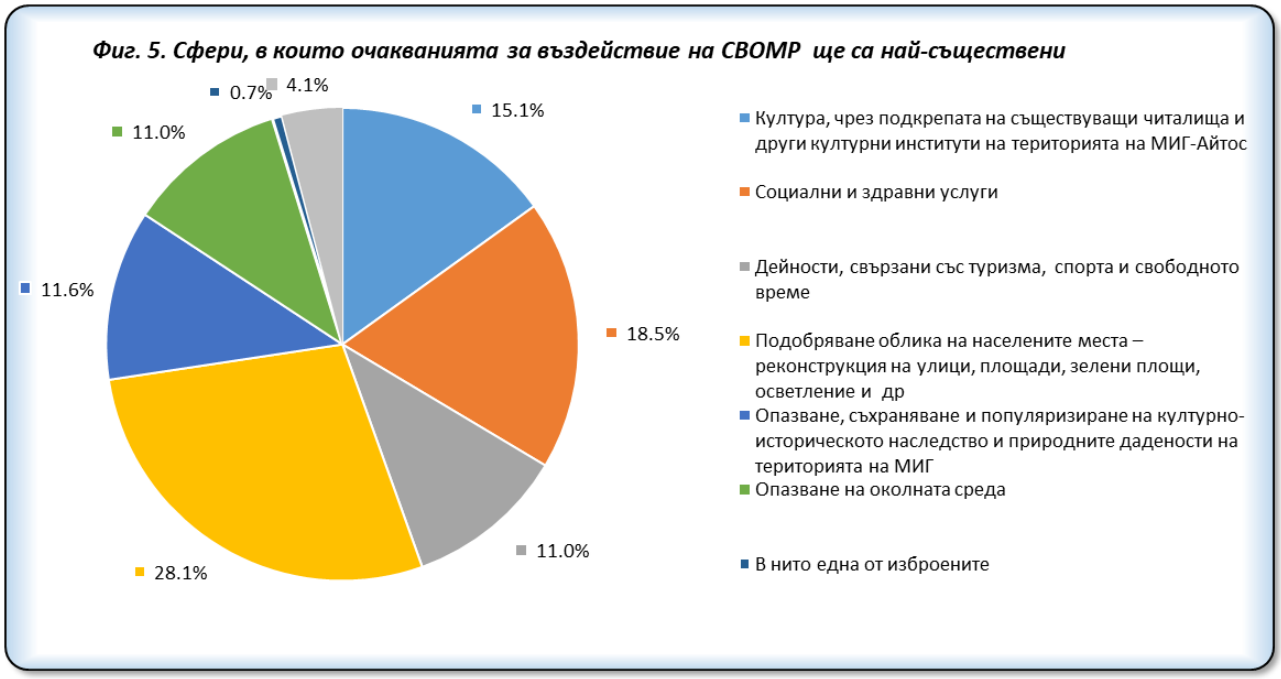

5. Сфери с най-съществено въздействие от изпълнението на Стратегията за ВОМР.

За най-голям брой от участниците (28.1%) най-съществено е подобряването на населените места – реконструкция на улици, площади, зелени площи, осветление и други. Следващата по значимост сфера са социалните и здравни услуги (18.5%), следвана от сферата на културата (15.1%), чрез подкрепа на съществуващи читалища и други културни институти на територията на МИГ-Айтос. Значимостта на опазването, съхраняването и популяризирането на културно-историческото наследство и природните дадености на територията на МИГ е оценено по важност от 11,6%.

Таблица 3. Сфери, в които очакванията от въздействието на СВОМР ще са най-съществени

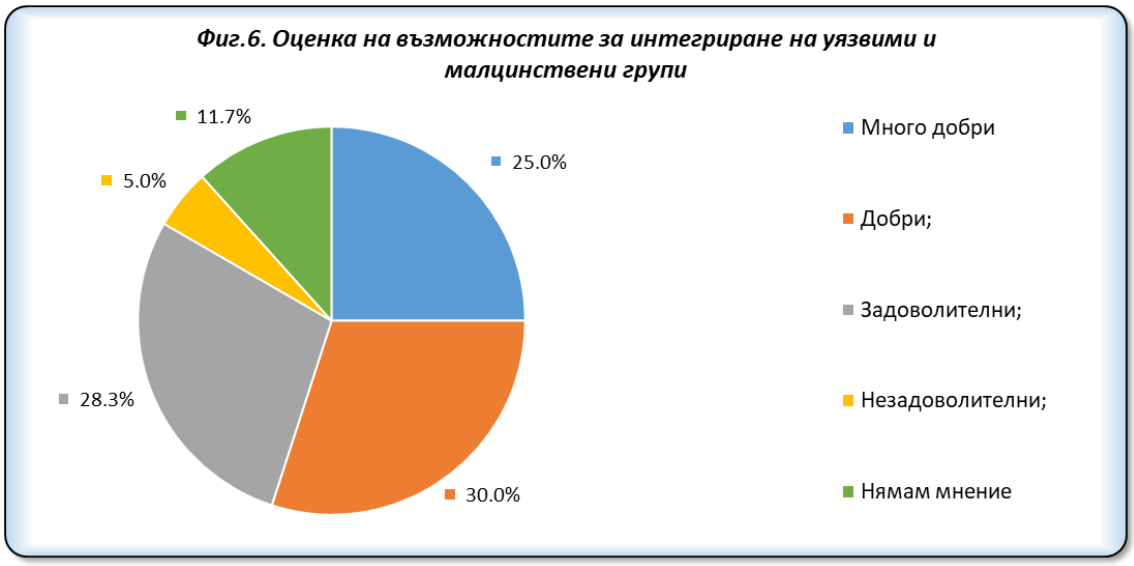
№		Брой	%
1	Култура, чрез подкрепата на съществуващи читалища и други културни институти на територията на МИГ-Айтос	22	14.19%
2	Социални и здравни услуги	27	17.42%
3	Дейности, свързани със туризма, спорта и свободното време	16	10.32%
4	Подобряване облика на населените места – реконструкция на улици, площади, зелени площи, осветление и др	41	26.45%
5	Услуги, свързани с прилагането на информационните и комуникационни технологии	9	5.81%
6	Опазване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото наследство и природните дадености на територията на МИГ	17	10.97%
7	Опазване на околната среда	16	10.32%
8	В нито една от изброените	1	0.65%
9	Друго	0	0.00%
10	Нямам мнение	6	3.87%
	N (Общ брой отговори)	**155**	**100.00%**

6. Възможностите за интегриране на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ-Айтос чрез проекти към Стратегията за ВОМР.

30% от участниците в проучването определят възможностите за интегриране на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ-Айтос чрез проекти към Стратегията за ВОМР като добри. Почти толкова

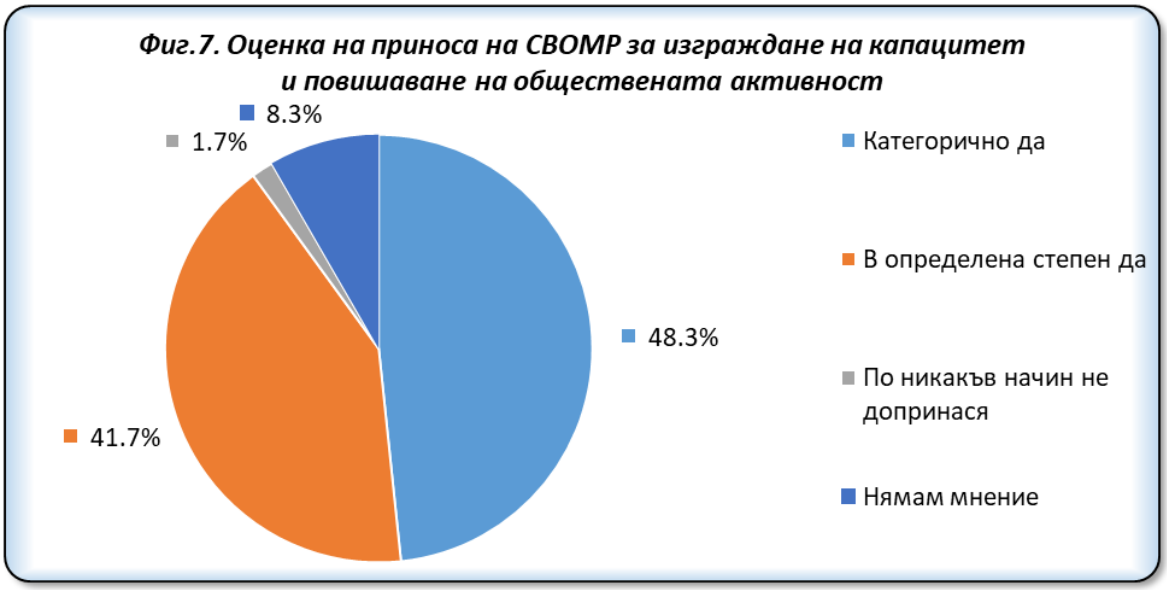
(28.3%) ги определят като задоволителни. Като много добри ги определят една четвърт от участниците в изследването (25.0%). Едва 5% считат, че те са незаводолителни.

Фиг.6. Оценка на възможностите за интегриране на уязвими и малцинствени групи

7. Изграждане на капацитет и повишаване на обществената активност на територията на МИГ-Айтос.

Почти половината от участниците в проучването (48.7 %) категорично считат, че Стратегията за ВОМР допринася за изграждането на капацитет и повишаване на обществената активност на територията на МИГ-Айтос. 41.7% са на мнение, че това се случва в определена степен. Почти пренебрежим (1.7%) е делът на тези, които считат, че Стратегията за ВОМР не допринася за изграждането на капацитет и не води до повишаване на обществената активност на територията на МИГ-Айтос

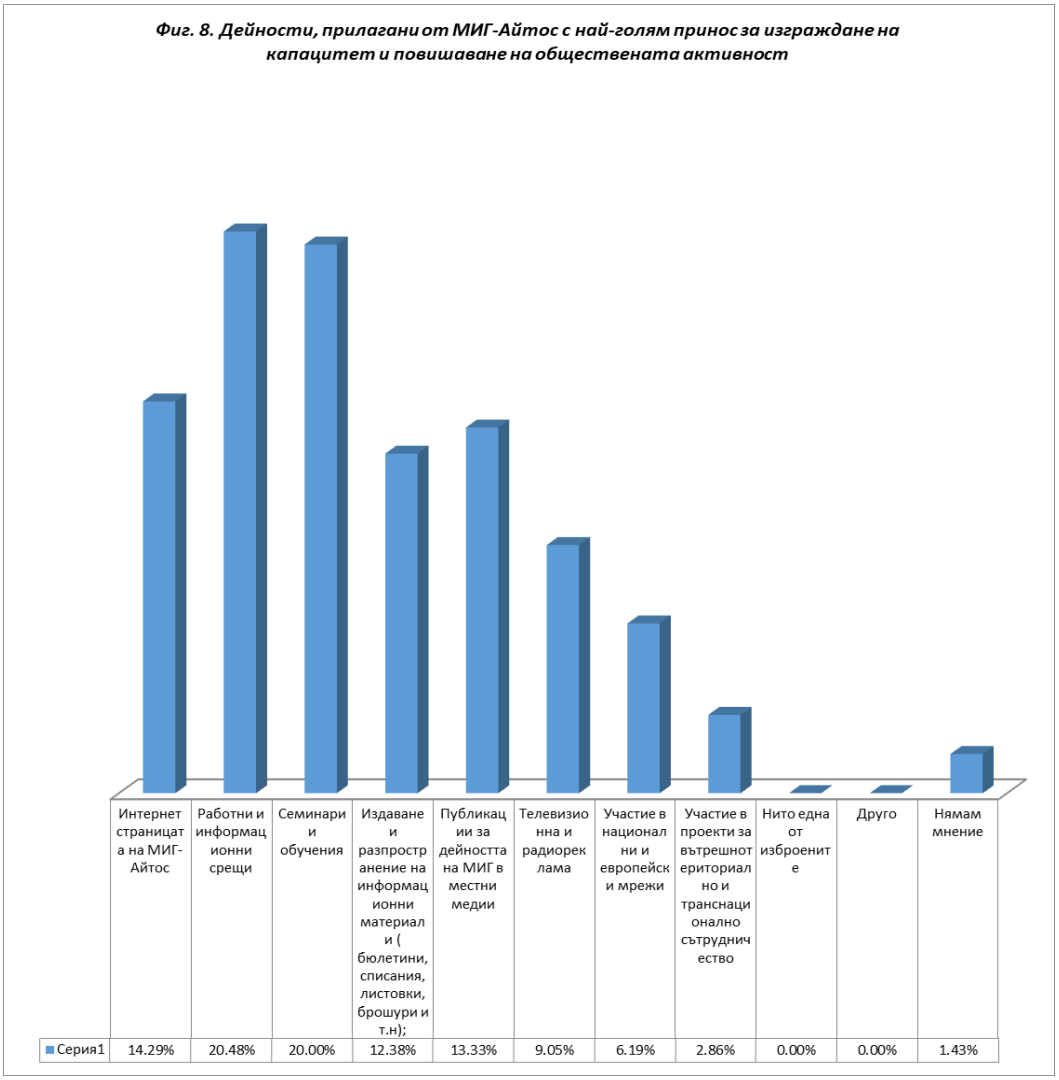

Фиг.7. Оценка на приноса на СВОМР за изграждане на капацитет и повишаване на обществената активност

8. Форми и дейности, прилагани от МИГ - Айтос с най-голям принос за изграждането на капацитет и повишаване на обществената активност на територията на МИГ-Айтос, вкл. способствайки за разпространението на добри практики.

Според участниците в изследването най-голям е приноса на работните и информационни срещи (20,48%) и семинарите и обучения (20%) . Тази оценка потвърждава изразеното от експертния екип мнение, че подобни дейности с местната общност са изключително ефективни за бързото разпространение на информация, предвид предаването й от човек на човек. Разпространението на информация, чрез интернет страницата на МИГ, публикации за дейността на МИГ в местни медии и издаването и разпространението на информационни материали (бюлетини, листовки, брошури и т.н) и публикации за дейността на МИГ в местни медии се оценя почти равностойно според дадените отговори от участниците в изследването, съответно 14,29%, 13,33% и 12.38

Фиг. 8. Дейности, прилагани от МИГ-Айтос с най-голям принос за изграждане на капацитет и повишаване на обществената активност

9. Оценка на процеса на заимстването, адаптирането и прилагането на добри иновативни национални и европейски практики в селските райони за работа с местните общности и тяхната роля за повишаване на капацитета на територията на МИГ –Айтос.

Преобладаващото число участници в изследването (53,3%) категорично считат, че заимстването, адаптирането и прилагането на добри иновативни национални и европейски практики в селските райони за работа с местните общности води до повишаване на капацитета на територията на МИГ –Айтос

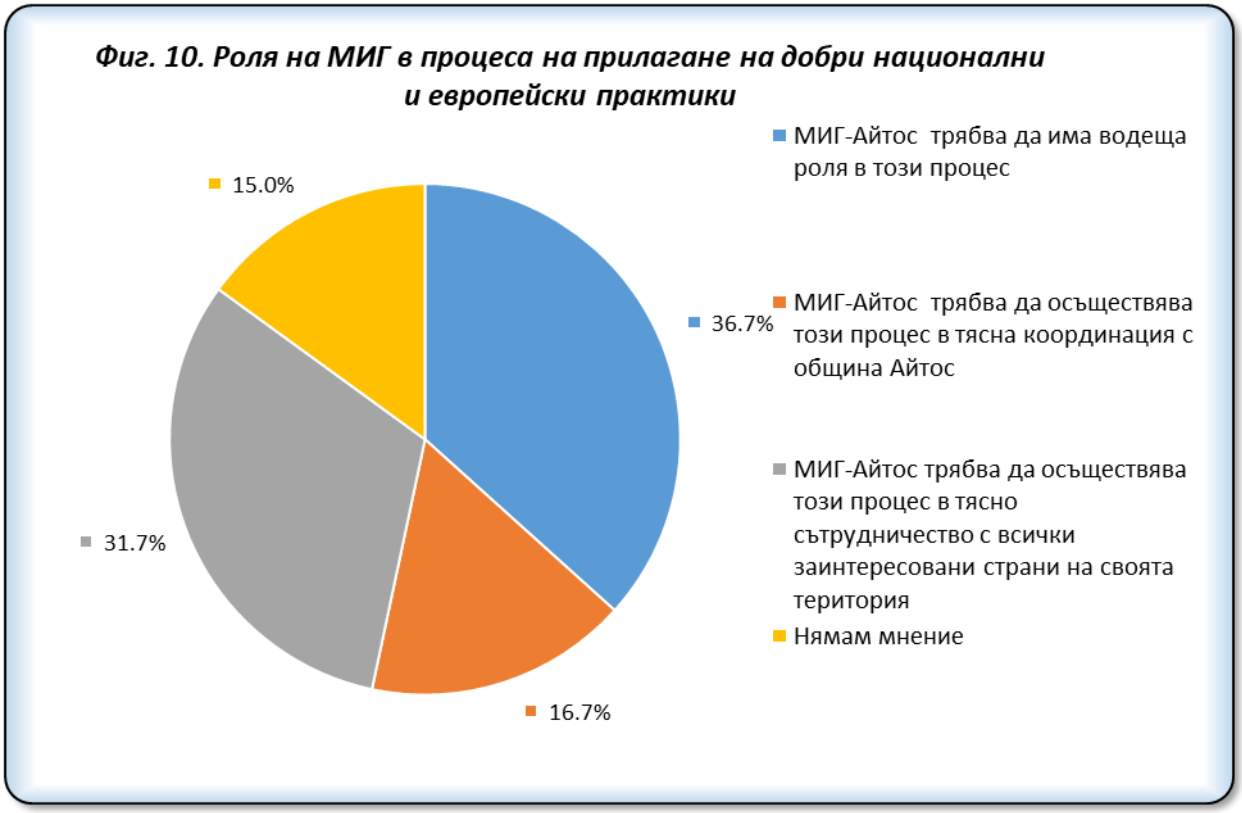

Фиг.9. Повишаване на капацитета на територията на МИГ чрез прилагане на добри национални и европейски практики

10. Оценка на ролята на МИГ Айтос в процеса на идентифициране, адаптиране и прилагане на добри иновативни национални и европейски практики

Преобладащото число участници в изследването 36,7% считат, че МИГ-Айтос трябва да има водеща роля в този процес. 31.7 споделят мнението, че МИГ-Айтос трябва да осъществява този процес в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни на своята територия. Най-малък е делът (16,7%) на участниците, считат че МИГ-Айтос трябва да осъществява този процес в тясна координация с община Айтос. Така изразени, тези мнения потвърждават, че МИГ, формирана на основата на публично-частното партньорство на различни сектори е водещ фактор в развитието на

територията, има необходимия капаццитет и се ползва с доверие от местните общности. Същевременно идват да покажат, че МИГ не следва да прекъсва връзката с тези общности и следователно трябва да поддържа връзка с различните заинтересовани страни, в това число и публичния сектор в лицето на общана Айтос за се търси максималния ефект от прилагането на добрите иновативни национални и европейски практики в за работа с местните общости в селските райони.

Фиг. 10. Роля на МИГ в процеса на прилагане на добри национални и европейски практики

ГЛАВА IV

ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ ЗА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ АЙТОС ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР

Стратегията за ВОМР е инструмент за въздействие върху групите заинтересовани страни на територията на МИГ-Айтос. В процеса на изпълнението на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ Айтос територialните въздействия са следствие от различни по характер проекти на бенефициенти и инициативи на МИГ, свързани с популяризирането и информирането на местните общности за Стратегията за ВОМР и подхода като цяло. Общото между тях е, че всички те съответстват на основната цел на Стратегията за ВОМР: Стимулиране на местното развитие и превръщане на територията на МИГ - Айтос в динамично развиващ се селски район, с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост, справедливи и стабилни доходи, с адекватни за 21-ви век условия, качество и стандарт на живот за хората и ефективно използване на местните ресурси.

Интервенциите (мерките) в Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос са разработени да отговорят на най-важните потребности на територията, работят за постигането на поставените цели и са в състояние да произведат очакваните резултати и въздействия, които да допринесат за добавената стойност на LEADER/ВОМР на местно равнище.

Добавената стойност за територията на МИГ-Айтос се изразява в допълнителни ползи (подобряване на социалния капитал, подобряване на местното управление, засилване на резултатите) които са създадени благодарение на правилното прилагане на метода ВОМР/ LEADER. посредством дейностите на МИГ и в частност прилагането на Стратегията за ВОМР.Прилагането на Стратегията за ВОМР влияе силно върху поведението на ключови участници от публичния, стопанския и нестопанския сектор по отношение на процесите на развитие на територията на МИГ Айтос и подобряването на социален капитал на база на следната схема:

Прилагането на СВОМР променя модела на мислене и нагласите - чувство на принадлежност към територията, по- висока мотивация и самочувствие.

Чрез прилагането на СВОМР се разкриват нови възможности - достъп до ресурси и социална подкрепа (умения, знания, съвети).

Прилагането на СВОМР се укрепва капацитета за изграждане на партньорства и за сътрудничество в управлението на територията на МИГ.

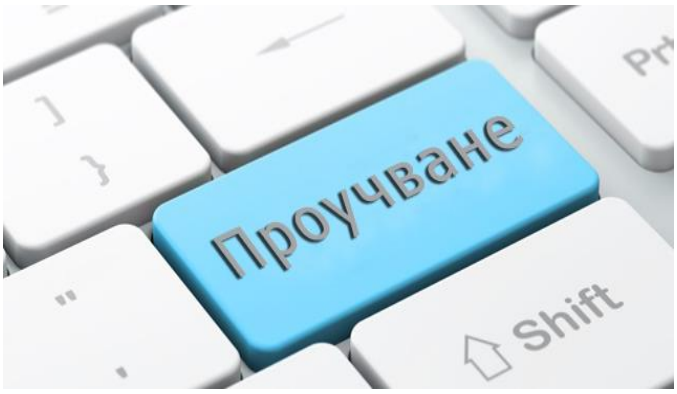
Прилагането на СВОМР развива способностите и капацитета на индивидуалните и колективните участници в процесите на развитие на територията и прилагането на Стратегията за ВОМР - доверие, реципрочност, сътрудничество и мрежи.

Прилагането на СВОМР повишава способността и капацитета за споделено ръководство на територията на МИГ Айтос.

Прилагайки подхода ВОМР МИГ Айтос със своя организационен и административен капацитет, с усилията си за насърчаване на сътрудничеството в и извън организацията също генерира комбинирани социални, културни, екологични и икономически въздействия най-вече чрез дейностите за популяризиране, информиране и публичност, изпълнявани в рамките на подмярка 19.4. „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за ВОМР“. В процеса на прилагане на

СВОМР на МИГ-Айтос е постигната добавена стойност (укрепване на местния капацитет, нови за територията дейности, методи и/или подходи за овластяване на местната общност и др.) и проактивна комуникация с многообразие от комуникационни канали.

Горните изводи са подкрепени и от участниците във фокусираната групова дискусия и проведените експетни интервюта.

ГЛАВА V
ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА РАБОТА С МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

1.Същност на термина „Добра практика”

„Добрата практика” е термин, който специално се използва в европейската терминология и се отнася за определяне на собствени методики и дейности, за подбор и популяризиране на "добри" практики за развитие на селските райони в страните членки. Един проект се определя за „добра практика”, ако съществува пряка връзка между извършените дейности и очаквания краен резултат.

Като цяло, същността на определянето и споделянето на „добрите практики” е местните общности да се учат от опита на другите и да използват натрупаните знания в собствените им усилия и дейности за развитие на територията. Добрите практики могат да служат като източник за вдъхновение и пример и да подскажат нови подходи за разрешаването на съществуващи проблеми.

Показатели за определяне на добра практика *	
Ефективност	Степен на постигане на целите при съпоставяне на действителните и планирани резултати от проекта
Устойчивост	Проектът има позитивно въздействие и в трите основни направления - икономическо, социално и екологично
Иновация	Стимулира и насърчава прилагането на нови идеи, подходи и решения в сектора или в района, в който се прилага
Свързаност	Създава връзки с други проекти и бизнеси от района, в който се прилага
Повторяемост:	Възможност за прилагане в други условия и райони
Надграждане	Възможност за надграждане и развитие на дейността

*Източник: Национална селска мрежа

Възможностите да бъдат създавани, идентифицирани и мултиплицирани добрите практики на Подхода ВОМР/ЛИДЕР се коренят в неговите седем уникални характеристики, които са се обособили в процеса на неговото прилагане и са идентични за всички страни в Европейския съюз (схема 1):

- Териториален подход – основава се на разбирането, че многообразието от селски райони изисква планиране и практическо прилагане на стратегии, които вземат предвид местната околна среда и местните ресурси за всеки отделен район. Териториалният подход се изразява в изискването за разработване на Стратегии за местно развитие/Стратегии за ВОМР , които отчитат силните и слабите страни на дадената територия. За да бъдат стратегиите ефективни, е въведено изискването територията да бъде свързана, с достатъчна критична маса човешки, финансови и икономически ресурси;

- Добре функциониращи местни публично - частни партньорства – обособени като Местни инициативни групи (МИГ), които обединяват активните публични, частни и граждански организации от дадена

територия, разработват и осъществяват стратегиите за местно развитие/стратегиите за ВОМР;

- Подход „отдолу-нагоре" – залага на организирането на ресурсите и управлението на територията въз основа на очакванията, идеите, проектите и инициативите на местните общности; изисква активното участие на местните заинтересовани страни;

- Многосекторен подход при планирането и прилагането на стратегиите за местно развитие/стратегиите за ВОМР - взаимно сътрудничество между представителите на различните сектори на местно равнище (икономически, културни и свързани с околната среда)

- Подход на иновациите при използване на местните ресурси - развитие на ресурси, които са неизследвани, пренебрегвани, или подценявани до този момент в съответната територия, популяризиране на местните ресурси по нов начин, създаване на нови продукти, внедряване на нови процеси, намирането на нови пазари.

- Прилагане на проекти за сътрудничество - възможност Местните инициативни групи да предприемат общи проекти с други такива в страната и извън нея;
- Работа в мрежа – стимулира обмяната на практики и резултати между МИГ, селските райони, администрациите и организациите, участващи в развитието на селските райони; насърчава сътрудничеството чрез създаване на връзки между МИГ.

Схема 1

2.Добри иновативни практики за работа с местните общности в селските райони

Досегашният опит и добри практики в Европейския съюз показват, че той:

- Води до реално подобрение в ежедневието на хората в селските райони;
- Играе важна роля за насърчаване на иновативни решения на характерни за различните селски райони проблеми;
- Насърчава и ускорява изграждането на местен капацитет;
- Изпробва нови начини за посрещане на реални потребности на местните общности в селските райони.

Белгия

Учебна мандра „Сен Жозеф"

Диверсифицирането на селскостопанските дейности чрез образователни и рекреационни услуги представлява голям интерес в цяла Европа и затова използваната в проекта методика може изцяло да се прилага и другаде

със същия успех. Тя се базира на две условия:

- мотивирани и ентусиазирани селски стопани, готови да предоставят нови стоки и услуги на обществото;
- ръководни органи, които да са „отворени“ за разработването на този вид маломащабни дейности чрез подходящи мерки за подпомагането им.

Производителят на млечни продукти Luc Nouwen поема инициативата да разнообрази дейността си, като предложи образователни и развлекателни дейности в своите стопанства на различни посетители (ученици, групи от възрастни, отделни посетители и др.).

В проекта се включват четирима партньори, подкрепени от МИГ, включително селски образователен център, който предлага съдействие при разработване на рекреационни дейности и туристическо бюро, което осигурява екскерзоводи и подпомага туристическите дейности, сдружение на земеделски стопани и културния отдел на общината.

Проектът е осъществен на няколко етапа и включва:

- Модернизиране на съществуваща селскостопанска сграда, за да се използва за новите дейности;
- Разработване на образователни проекти;
- Създаване на възможности за рекреационни дейности във и около стопанството, закупуване на съоръжения за дейности на открито;
- Създаване на многофункционален център, в който се провеждат занятия на училища, фирми и обществено-културния сектор.

Планират се и се организират образователни и рекреационни туристически пакети, като тематични обиколки с местен екскурзовод и посещение на стопанството, в комбинация с други рекреационни възможности в региона. Туристическият пакет включва запознаване с мандрата и нейните околности. Един от основните акценти

на проекта е организиране на посещенията на училищни паралелки, както и семинари и дни на отворени врати на фирми за укрепване на колектива.

На територията на МИГ Айтос има няколко успешно действащи мандри, вкл. кандидаствали към Стратегията за ВОМР, които биха могли да приложат този модел., привличайки браншови, местни неправителствени организации или читалища, с чиято помощ идеята да се адаптира спрямо местните особености, нужди и възможности.

Изграждане на Общностен интеграционен център за комплексен подход в работата със социално – уязвими групи

Опитът на Белгия – държава със силно развито мултикултурно и мултиетническо общество с ясни, прагматични, ефективни и ефикасни механизми за активно включване на социално – уязвими групи, вкл. и от етническите малцинства, е обект и основа на много иновативни практики в тази посока.

Община Гент, Белгия е пример за планирането и провеждането на ефективни интеграционни политики, като нейният опит е многократно презентиран на редица форуми, организирани от Европейската комисия, институции и организации, работещи по темата за социалното включване. Общностният интеграционен център се реализира в партньорство между общината и неправителствения сектор. Той съдържа консолидиран и интегриран механизъм за общностна работа, като съчетава ресурси и дейности в областите на социалното подпомагане и услуги, здравеопазване, образование, обучение /вкл. езиково и за професионални компетенции/ и включване в заетост. Фундаментът на общностния интеграционен център е мултидисциплинарен екип от специалисти с различен профил в посочените по – горе сектори, дейности и услуги.

Първото ниво на дейност на центъра са т.нар. „работници на улицата” /в смисъл в общността/. Тяхна е задачата да идентифицират потенциалните

потребители на услугите на общностния интеграционен център – представители на социално – уязвими групи от етнически малцинства, вкл. роми, както и да осигурят тяхното включване в интегрираните приобщаващи интервенции. Тяхната задача още е да анализират проблемите и факторите, водещи до маргинализацията на съответната целева група и да подготвят доклад за включване в услугите. Другият подход на включване на потребители на интегрирани интервенции в центъра е чрез насочване от общината и социалните служби. В този случай общностните работници, наречени, „работници на улицата", посещават хората по местоживеене, осъществяват контакт с тях, консултират ги и ги мотивират за включване в дейностите / услугите на центъра. Освен това те следят за неизвинени отсъствия на ромските деца от училище, уведомяват родителите за тях и за последиците от честите безпричинни отсъствия. Те предлагат комплексни интегрирани мерки за включването на различни интервенции от специалисти - психолози, учители, социални работници, лингвисти, лекари и други специалисти за решаване на проблемите, пречещи на детето за овладяване на учебния материал или демотивиращи го да ходи на училище. По същия начин предлагат и подходи за интервенции и по отношение на останалите членове на семейството – включване в базово езиково обучение, професионална квалификация, заетост, достъп до здравни и социални услуги и др.

Италия

Проекти на производствени вериги

Проектът е насочен към преодоляване на препятствията пред малките и средни предприятия, които са застрашени от големите вериги и супермаркети, доминиращи на пазара. Чрез сътрудничество между малки групи от заинтересовани лица, организирани в малки по мащаб вериги,

проектът позволява на предприятията да наберат мощ и да набележат по устойчив начин нови пътища към пазара, прилагайки така наречените къси вериги на доставки.

Основните дейности по проекта са насочени към изработване на пилотен проект, който се фокусира върху културната идентичност като катализатор за местното развитие.

Целта е за всеки от секторите на земеделието, занаятите и производството на храни да се установи най-подходящият пазар за отделните производители, на който те да доставят своите продукти с цел да максимизират печалбите си чрез различни канали за дистрибуция.

Втората част на проекта е избор и подкрепа на предложения и съвместни иновативни инвестиции чрез групиране на малки и средни предприятия. Във всяка група има минимум три предприятия, чиято цел е да подобрят микроверигите чрез серия от новаторски мерки сред предприятията и по протежение на веригата. Мерките са различни и се отнасят за продуктите, услугите, преобразуванията или търговския процес.

Инвестициите в първата обява за представяне на предложения са ограничени до единадесет избрани предприятия, групирани в три неголеми вериги. Втората обява за представяне на предложения е по-успешна, с избрани двадесет и две предприятия, представящи седем производствени вериги от следните сектори: говеждо месо и скотовъдство от Piemont; билки от Valle Varaita и Valle Grana, дребни плодове от ValleVaira, вина от областта Colline Saluzzesi (ЗНП); боровинки от долината на Ро, сирене от областта Castelmagno (ЗНП) и дребна индустрия за свежи тестени изделия. Всички избрани предприятия съставят разнообразна по характера си съвкупност от производствени вериги в целия район на МИГ. Дори производителите от най-отдалечените и труднодостъпни райони взимат участие в инициативата и получават подкрепа за развитие на дейността си.

Проектът е приложим за територията на МИГ- Айтос като помощ за реализация на продукцията на малките производители,

основавайки се на групирането им в производствени вериги, търсещи ефективно производство и реализация на продукцията, стъпвайки на така наречените къси вериги на доставки. Все по-често възможностите на късите вериги на доставка се анализират от гледна точка на използването им в разработването на стратегии за устойчивост на малките и фамилни стопанства, местната икономика и селските райони. Доказателство за това е възможността за подпомагане на късите вериги за доставка и малките стопанства чрез целеви тематични подпрограми от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони през програмния период 2014-2020г. Къси вериги на доставка на храни е термин, който описва многообразието от традиционни и/или алтернативни начини за производство, разпространение, търговия на дребно на хранителни и други земеделски продукти, като пазари на земеделски производители, продажба от самото стопанство, интернет поръчки, потребителски кооперативи, схеми за доставка „зеленчуци в кутия" и др. По-общо казано, една верига на доставка на храна може да бъде определена като „къса", когато се характеризира с кратко разстояние или намален брой посредници между производителите и потребителите. Късите вериги на доставки се считат за най-подходящите канали за органични/биологични и местни специфични продукти на дребни и средни земеделски производители, които имат ограничени възможности за участие в конвенционалните търговски вериги, но могат да бъдат много ефективни при директните продажби. При наличието на пряк контакт с потребителите и повишаването на социалните контакти се предават допълнителни характеристики към автентичността на продукта, стопанството, в което са произведени и прилежащата му територия. Обменът на информация включва детайли относно вида на продуктите, методите и технологиите на отглеждането и опаковането им и не на последно място идентичността и етичните ценности както на производителите, така и на потребителите.

Испания

Sierra Norte Acción и COVID-19
(добра практика от Испания - GAL SINMA)

Местна инициативна група създаде платформата Acción Sierra Norte, за да защити групите, изложени на най-голям риск от разпространението на COVID-19.

Мадрид беше основната точка за COVID-19 в Испания през пролетта на 2020г. Въпреки това, Сиера Норте де Мадрид, област, включваща 42 общини с население 29 500 жители, успя да ограничи въздействието на вируса, регистрирайки най-ниския процент на заразяване в целия регион Мадрид.

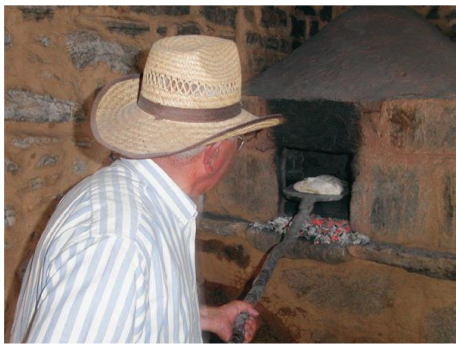
GAL SINMA, местната група за действие (МИГ), която действа на тази територия, беше ключов играч в тази криза. Доброволците, но също и координацията на МИГ, бяха от съществено значение за посрещане на нуждите на населението през тези трудни седмици. Различни действия бяха инициирани от групи доброволци: шиене на маски за лице и предпазни костюми, почистване и дезинфекция или проверка на възрастни хора чрез телефонни обаждания и приложения като Zoom или Skype, за да се помогне на хората, които страдат от самотата по време на карантината.

Резултати от проекта:Координацията между различни групи и дарения от различни субекти позволиха на тази платформа да разпространи 85 635 маски за лице - 35% от тях бяха произведени в домашни условия.

Разпространени бяха 9 000 защитни болнични облекла, ботуши, шапки, защитни гащеризони и ръкавици - 40% са произведени в домашни условия.

Произведени бяха на 1 237 3D защитни екрана, 1 219 шлема и бе осигурено дарение на 251 адаптери на клапани за респиратори.

Възстановяване на етнографски сгради

Районът и градът А Вейга се нуждаят от повече туристически атракции. По тази причина МИГ решава да подкрепи проект, който да реставрира група от културни сгради и характерни особености и да създаде културна мрежа, която може да допринесе към туристическите оферти за района.

Проектът стартира с консултиране на местната общност, на която се предоставя възможност да предложи сгради с културни обекти, които да бъдат реставрирани и включени в мрежа от културни обекти на региона. Получават се почти петдесет заявления. Крайният подбор включва три воденици, мост и други технически средства като шевни машини и земеделски машини.

Дава се предимство на онези сгради/артефакти, които са обществена собственост и имат уникални характеристики. Когато сградите са частни, собствениците са помолени да позволят на местния съвет да ги управлява като част от културната мрежа. След реставриране на сградите, на местните хора се дава възможност да запознаят посетителите и екскурзоводите с местната история, тъй като те най-добре познават своята история и характерни особености. На екскурзоводите се предоставя списък с телефонни номера на местни жители, които могат да бъдат потърсени, за да разкажат за културното наследство.

Проектът създава един вид „жив музей", тъй като в действителност именно местните хора държат ключовете за сградите и обясняват различните архитектурни и практически особености (например традиционни фурни и инструменти) и предлагат реална демонстрация на това как са изглеждали сградите. Посетители на реставрирани сгради са не само туристи, но и ученически групи, които се интересуват от културното наследство и селската архитектура.

Съществените елементи на проекта могат лесно да бъдат пренесени на територията на МИГ-Айтос. Може да се използва обществено обсъждане, за да се създаде динамизъм сред жителите от селския район и повиши тяхната степен на участие в обществения живот, докато създаването на „жив музей" добавя стойност към преживяването на посетителя и подтиква подновен интерес към културното наследство в местното население

Латвия

Иновативни продукти, получени от ароматни растения Фермата Javanase е положителен пример за това как може да подкрепи създаването на иновативна концепция - производството на крема Беате – чрез използване на съществуващите ресурси , благодарение на по- добър бизнес план.

Приходите на фермата Janavas са зависими от производството на билкови чайове от ароматни растения , но собственикът иска да въведе нови продукти като разработи концепцията за крема Беате и тоалетна вода . Има един стар хамбар на ферма, която може да се трансформира в дестилерия .

Целта на проекта е да се разнообрази продуктовата гама на ароматни растения (по-конкретно стартирането на крема Беате и тоалетна вода), така че да се увеличат доходите на земеделския бизнес . Постигането на тази цел ще допринесе за по- цялостното създаване на нови възможности за работа.

Основните дейности на проекта са : преобразуване на сградата и закупуване на оборудване за производство за дестилиране на ароматни растения , развитие и стартиране на крема Беате . Проектът се реализира на две фази: първата фаза е насочена към изграждане на основната

производствена база (,да се издигне и изолира тавана , да се изградят нови дървени подове и врати) . Във втората фаза бенефициентът е заложил закупуване на оборудване за дестилация.

Резултати и ползи

Проектът помога да се предложат нови работни места , предпочитани в района, както и възможност за създаване на нови бизнес и селскостопански дейности . Освен това , благодарение на новия бизнес, фермата печели допълнителен доход от един нов продукт , а също така се превръща в туристическа атракция.

"Midnight in the Meadow" - създаване на уникална музейна инсталация в отдалечена селска Латвия

Културна асоциация в отдалечена селска Латвия използва подкрепата на ЛИДЕР за насърчаване на съвместното усилие на местната общност, което води до музейна изложба, която е уникална за балтийските държави.

Сдружение "Ūdenszīmes" работи в малко и отдалечено село с население от по-малко от 200 души. Сдружението създава "Музей на поляната", който е посветен на нощта преди Еньовден от гледна точка на етнографията, народните традиции и автентичните артефакти. Музеят привлича около 2 500 посетители годишно и сдружението иска да подобри и разнообрази изложбата, за да привлече още повече посетители.

Подкрепата на ЛИДЕР помага на сдружението да създаде мултимедийна изложба, наречена "Полунощна поляна". Новата инсталация се състои от осем видео прожекции със звукови и текстови менюта на четири езика. Новата изложба бе показана на обществеността по време на лятното слънцестоене на 20 юни 2017 г.

Резултати:

- Създадена е нова изложба, уникална за балтийските държави;
- Изложбата е на английски, руски и литовски език. Това дава възможност на туристите от съседни страни да посетят музея;

Литва

Подкрепа при стартиране на дейността на млад ветеринарен лекар

Млад предприемач – ветиринарен лекар получава подкрепата на LEADER за закупуване на модерно ветеринарно оборудване, което й позволи да предоставя на фермерите и собствениците на домашни любимци висококачествени услуги.

Младият предприемач Камилия Тамавичюте изучава ветеринарни науки и се стреми да се върне в родния си град, за да създаде собствен бизнес като ветеринар. Камилия кандидатства за подкрепа на LEADER, за да покрие разходите за модерното ветеринарно оборудване, от което се нуждае, за да предостави на фермерите и собствениците на домашни любимци

висококачествени услуги. Оборудването, което тя закупи с помощта на финансовата помощ от Стратегията на МИГ Šilutė, включва ултразвук, биохимичен анализатор на кръвта, микроскоп, принтер за данни и др.

Къщата на сапуна, Литва

12 отдадени на идеята жени превръщат транзитното селище в привлекателна дестинация, в основата на която стои традиционен местен продукт.

Културният център в малко литовско селище е обновен и оборудван, за да подкрепя производството на сапун и курсове за обучение, превръщайки селото в туристическа атракция. Традиционният начин на производство на сапун привлича посетители и дава възможност закупуване на сапунени продукти.

Nociūnai е селище в югозападната част на региона Kėdainiai и няма природни атракционни забележителности, така че рядко се посещава от туристи. На този фон общността предприема действия за създаване на нова туристическа атракция и стимулиране на местната икономика.

Общността решава да произвежда сапун и да научи другите как да го правят. Финансирането по ПРСР подкрепя реновирането на сградата и покупката на оборудване. По време на проекта са финансирани редица реконструкции: старото котелно е реновирано, покривът е сменен, монтирана е водопроводна система.

Резултати:

- ✓ Създадена е нова работилница за производство на сапун;

- ✓ Икономически жизнеспособната туристическа атракция е посещавана от повече от 1 000 души годишно;
- ✓ Осигурява две постоянни работни места;
- ✓ Организира различни образователни дейности.

Поуки:

Селяните са били скептично настроени към проекта и за хората от селото първоначално е трудно да повярват, че успешното изпълнение на този проект е възможно и че всяко село може да бъде уникално и интересно за чужденци. Но активните жени доказват, че дори ако едно село няма природни атракционни забележителности и е транзитно селище по пътя към по-големия град, то е възможно да се превърне в атрактивен и уникален туристически обект, който след това осигурява икономическия растеж на селото и удовлетвореността на селяните.

Австрия

Маковата къща

В маковото село Армшлаг има Макова къща, в която можеш да опиташ макови кифлички и да се намажеш с маково масло...

С огромното си природно разнообразие областта около Мондорф (Маковата къща) е съвсем различна от всички останали региони в Долна Австрия. Една от най-колоритните атракции на 750 метра надморска височина е известна още от 13 век и това са 1500 хектара полета с макове - алпийски и ориенталски. Селото е превърнало тази даденост в атракция и поминък. В Маковата къща можете да се информирате за здравословните съставки на мака и тяхното приложение в кулинарията и козметиката, да научите историята на маковите полета и да опитате вкусни рецепти. През трите седмици на юли, когато цъфтят маковете, тук пристигат много туристи, които се любуват на прекрасните полета, опитват специалитетите с мак, пазаруват козметичните продукти и масла и почиват в хотелите и къщите за гости. През август туристи правят велосипеден 9-километров тур из полетата на Маковата къща.

Маковата къща е отличена с престижната Награда за туризъм на Долна Австрия 2014 г.

ГЛАВА VI
ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

В процеса на изпълнението на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ Айтос, териториалните въздействия са следствие от различни по характер проекти на бенефициенти и инициативи на МИГ. Общото между тях е, че всички те съответстват на основните цели и приоритети на Стратегията за ВОМР:

Стратегическа цел: „Стимулиране на местното развитие и превръщане на територията на МИГ - Айтос в динамично развиващ се селски район, с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост, справедливи и стабилни доходи, с адекватни за 21-ви век условия, качество и стандарт на живот за хората и ефективно използване на местните ресурси“.

Приоритети: Приоритет 1: Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението;

Приоритет 2: Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природно-културните ресурси на територията на МИГ - Айтос

Тези проекти и инициативи в зависимост от тяхната специфика имат своето различно по степен въздействие върху социалните, културните, природните и икономически дадености на територията, както и върху повишаването на обществената активност и изграждането на капацитет. Освен това прилагайки подхода ВОМР МИГ Айтос със своите организационни характеристики и капацитет като публично-частно партньорство, с усилията си за насърчаване на сътрудничеството в и извън организацията също генерира комбинирани социални, културни, екологични и икономически въздействия върху територията.

По-долу са изложени основните социално-икономически и организационни изводи от анкетното проучване, фокус групата, дълбочинните експертни интервюта и вторичното проучване на налични източници на информация:

1. Прилагането Стратегията за Водено от общностите местно развитие и свързаните с нея дейности по информиране и публичност допринася за придобиването на умения и изграждането на капацитет сред представителите на публичния, стопанския и нестопанския сектор за устойчиво и успешно развитие на територията на МИГ чрез прилагане на подхода Водено от общностите местно развитие. Активността на всички заинтересави страни в това отношение е висока и от полза за територията;

2. Еднофондовият характер на Стратегията за ВОМР и характера на допустимите дейности и разходи по ПРСР стеснява кръга за интервенционна намеса по отношение на по-голям обхват на възможните влияния на състоянието на социално уязвимите групи на територията на МИГ. Това изисква внимателен анализ и оценка на техните потребности с цел да се постигне максимална подкрепа в рамките на всеки един проект.

3. Стратегията за ВОМР допринася съществено за подобряване на услугите и удобствата, свързани със средата на живот на територията на МИГ-Айтос, вкл. за социално уязвимите групи чред подготовката и реализацията на отговарящи на конкретни потребности проекти.

4. Чрез Стратегията за ВОМР се привлича допълнителен финансов ресурс за територията на МИГ – европейско финансиране, собствен и привлечен капитал, стимулира се предприемаческата активност, запазването и разкриването на нови работни места, разнообразяването на икономическите дейности и допринася за икономически балансирано и устойчиво развитие на територията на МИГ-Айтос;

5. Проектите на бизнеса, финансирани чрез Стратегията за ВОМР способстват за модернизация на производството в земеделския и неземеделския сектор, а това води до повишаване на конкурентоспособността на територията на МИГ-Айтос;

6. Най-съществения ефект от прилагането на СВОМР следва да бъде подобряването на населените места – реконструкция на улици, площади, зелени площи, осветление и други. Следващи по значимост сфери са социалните и здравни услуги и културата.

7. Прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие допринася съществено за повишаване на обществената активност на територията на МИГ. Доказателство за това са многото и различни мероприятия (семинари, обучения, информационни дни, консултации и др.), проведени от МИГ и големия брой участници в тях.

8. В процеса на прилагане на Стратегията за ВОМР МИГ Айтос води ефективен диалог с всички заинтересовани страни на нейна територия. Целта на този диалог е не само представянето на проекти, удовлетворяващи местните потребности, но повишаване на капацитета и обществената активност, свързани с управлението и развитието на територията.

9. Заимстването, адаптирането и прилагането на добри иновативни национални и европейски практики в селските райони за работа с местните общности води до повишаване на капацитета на територията на МИГ –Айтос.

10. В резултат на изпълнените дейности за популяризиране, информиране и публичност е постигнато следното по отношение на местната общност в целевата територия:

- подобрен административен и управленски капацитет;
- изграден професионализъм за работа и сътрудничество;
- разпространение на получената информация от наблюдаваните добри практики сред заинтересовани страни;
- готовност за интегриране на добри практики и нови методи;
- отвореност към синергии с организации;

Наред с това е оказано положително въздействие върху лицата, които участват пряко или непряко в дейностите:

- повишено чувство за инициативност и предприемачество;
- усъвършенствани компетентности;
- по-добро разбиране и отзивчивост към социалното, етническото, езиковото и културното многообразие;
- по-активно участие в обществото;
- по-положителни нагласи към ценностите на ЕС;

- по-добро разбиране на практиките и политиките при прилагане на подхода ВОМР/ЛИДЕР;
- повишени възможности за личностно развитие;
- повишена мотивация и удовлетвореност.

11. Като цяло прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие повишава съгласуваността в действията на представителите на публичния, стопанския и нестопанския сектор, изгражда доверие между тях, позволява приемането на начина, вкл. и необходимостта от промени в общото управление на ресурсите на територията, създава правила, с които отделните групи се чувстват ангажирани в развитието на територията.

12. Прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие се извършва по открит и прозрачен начин с ангажирането на точния набор от ключови и представителни участници от трите сектора на територията на МИГ-публичен, стопански и нестопански. Чрез дейността си МИГ поддържа ангажираност на всички участници, които работят в условията на общо доверие и разбирателство, което дава възможност за прилагането на динамичен и интерактивен процес на изпълнение на Стратегията за ВОМР. Този подход следва да се съхрани и развие в оставащите години от прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие.

13. Прилагането на Стратегията за ВОМР води до повишаване на добавената стойност на територията на МИГ Айтос в следните направления:

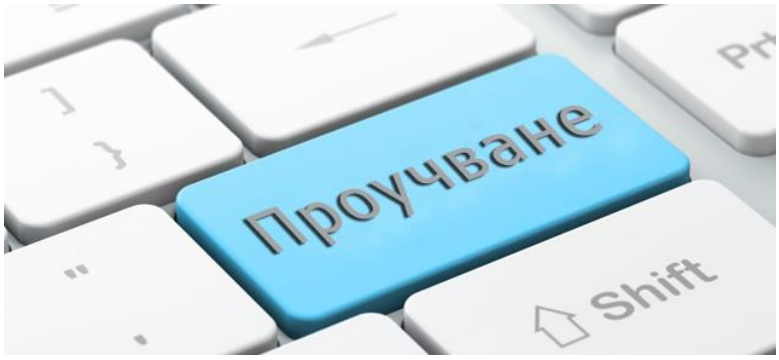
- Промяна на модела на мислене и нагласите - чувство на принадлежност към територията, по-висока мотивация и самочувствие;
- Разкриване на нови възможности - достъп до ресурси и социална подкрепа (умения, знания, съвети);
- Укрепване на капацитета за изграждане на партньорства и за сътрудничество в управлението на територията на МИГ;
- Развиване способностите и капацитета на индивидуалните и колективните участници в процесите на развитие на територията и прилагането на Стратегията за ВОМР - доверие, реципрочност, сътрудничество и мрежи

- Повишаване на способността и капацитета за споделено ръководство на територията на МИГ Айтос.

Подходът ВОМР на територията на община Айтос е успешен подход, не само заради името си или програмния контекст, а заради публично-частното партньорство изградено от местните общности , стоящо в основата на прилагането му. Успешното прилагане на Стратегията за ВОМР и положителното въдействие върху територията на МИГ е следствие на това, че нейните членове са добре познати, иформирани и се ползват с доверие от местните общности и групи в на територията. В МИГ работят специалисти, ориентирани към решаване на проблемите, с които се сблъскват разработващите проекти, решенията се взимат и прилагат на местно ниво, като се търси максималния ефект за местните общности. Териториалният характер на подхода ВОМР в съответствие с принципа „отдолу-нагоре" дава възможност да се опознае още по-пълно идентичността и специфичния характер на територията на МИГ Айтос. Чрез Стратегията за Водено от общностите местно развитие предимствата и слабите страни на територията са анализирани подробно и се прилагат най-подходящите интервенции, утвърждаващи и развиващи тези предимства и преодоляващи съществуващите слаби страни. Тези характеристики в комбинация с начина на работа между МИГ и местните общности водят до създаването на кохерентна връзка между всички заинтересовани страни, въвлечени в процеса на местно развитие, където са представени публичните, бизнес и гражданските интереси.

Прилагайки чрез МИГ-Айтос своята Стратегия за ВОМР, местните общности от района на действие на МИГ са изправени пред предизвикателството да балансират икономическото развитие с екологичните и социалните потребности и да обмислят и успешно реализират дългосрочния потенциал на територията. Важна роля за това играят дейностите за информиране и публичност, провеждани от екипа на МИГ и подкрепени от ЕЗФСР, чрез подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие" на ПРСР 2014-2020.

Успехът на територията, в която оперира МИГ Айтос в многообразието на европейските селски райони зависи от способността ѝ за адаптация и развитие в условията на динамичното местно, национално и европейско пространство, стъпвайки на обективните дадености, със съвместните усилия на заинтересованите страни - публичните власти, бизнеса и гражданското общество. Заедно те трябва да осмислят процесите на местното развитие, стъпвайки на приниципите на подхода ВОМР и утвърждавайки в позитивен план уменията си да действат стратегически, в частност чрез прилагането на Стратегията за ВОМР на МИГ Айтос.

МИГ АЙТОС

LEADER
Community-Led Local Development

ЕДНА ПОСОКА
МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ

Приложение:

ЕВРОПЕЙСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОНД ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ:
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

„Проучване и анализ на въздействието на Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос върху местните общности (в т.ч и върху социално уязвимите групи, попадащи в обхвата на интервенциите по мерките на СВОМР)"

ВЪПРОСНИК ЗА АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ

1.	**Как оценявате въздействието на Стратегията за ВОМР по отношение на подобряването на икономическата среда и стимулиране на предприемаческата активност на територията на МИГ-Айтос?** *Възможно е повече от един отговор*

1. Стимулира предприемаческата активност и допринася за икономически балансирано и устойчиво развитие на територията на МИГ-Айтос;

2. Стимулира предприемаческата активност, запазването и разкриването на нови работни места;

3. Допринася за разноообразяването на икономическите дейности.

4. Привлича допълнителен финансов ресурс – европейско финансиране, собствен и привлечен капитал в икономиката на община Айтос;

5.Финансовия ресурс на Стратегията за ВОМР, ориентиран към инвестиции в бизнеса е малък на фона на общите инвестиционни потребности и трудно да бъде отчетено някакво по-съществено влияние върху развитието на икономиката на територията на МИГ;

6. Изпълнението на Стратегията за местно развитие не оказва никакво влияние върху икономиката на територията на МИГ-Айтос;

7. Не мога да преценя точно, тъй като все още няма финансирани от Стратегията за ВОМР и конкретно изпълнени проекти от бизнес оператори на територията на МИГ-Айтос;

8. Изпълнението на проекти към Стратегията за ВОМР не оказва съществено влияние на икономиката и предприемаческата активност предвид общото негативното влияние и ограничените възможности, породени от други икономически фактори, действащи на територията на МИГ-Айтос и/или национално ниво;

9.Друго мнение (моля, изложете накратко)
……

……

10.Нямам мнение

2.	**Как оценявате въздействието на Стратегията за ВОМР върху повишаване на конкурентоспособността на местната икономика?** *(Възможно е повече от един отговор)*

1.Проектите на бизнеса, финансирани чрез Стратегията за ВОМР способстват за модернизация на производството в земеделския и неземеделския сектор;

2.Повишава се качеството на местните продукти, което им помага да се утвърдят на съществуващите и завоюват нови пазари.;

3.Преимущественото финансиране на проекти с иновативен характер и природоопазващи елементи пряко съдейства за по-висока конкурентноспособност;

4.За някои сектори не влияе изобщо, тъй като бизнес оператори в тях не са се възползвали от възможностите на Стратегията за ВОМР;

5. Не мога да преценя точно, тъй като все още няма достатъчно на брой реализирани проекти с конкретни икономически ползи и резултати;

6. Влиянието е несъществено;

7. Не оказва никакво влияние

8. Друго (моля опишете)
……
……

9. Нямам мнение

3.	**В каква степен смятате, че сте били информирани за възможностите за финансиране на Ваши инвестиционни намерения с подкрепата на Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос?** *(Посочете **един** отговор)*

1.Отлично съм информиран;

2.По скоро съм добре информиран;

3**.** Не съм информиран много добре;

4.Не съм имал възможност да получа такава информация;

5.Подобна информация не представлява интерес за мен.

4.	**До каква степен Стратегията за ВОМР допринася за подобряване на услугите и удобствата, свързани със средата на живот на територията на МИГ- Айтос, вкл. за социално уязвимите групи?** *(Посочете **един** отговор)/*

1. Допринася съществено чрез подготовката и реализацията на отговарящи на конкретни потребности проекти;

2**.** Допринася слабо, предвид ограничения финансов ресурс и малкия брой проекти, съотнесени към големия брой населени места на територията на МИГ;

3**.** Не мога да преценя точно, тъй като все още няма достатъчно на брой реализирани проекти с конкретни ползи и резултати;

4**.** Не допринася по никакъв начин;

5. Друго мнение (моля посочете)
……
……

6. Нямам мнение.

5.	**В кои от изброените сфери очаквате най-съществено въздействие от изпълнението на Стратегията за ВОМР ?** *(Възможно е повече от един отговор)*

1.Култура, чрез подкрепата на съществуващи читалища и други културни институти на територията на МИГ-Айтос;

2.Социални и здравни услуги;

3.Дейности, свързани със туризма, спорта и свободното време **;**

4.Подобряване облика на населените места – реконструкция на улици, площади, зелени площи, осветление и др.;

5**.** Услуги, свързани с прилагането на информационните и комуникационни технологии;

6. Опазване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото наследство и природните дадености на територията на МИГ;

7. Опазване на околната среда;

8. В нито една от изброените;

9**.** Друго мнение (моля посочете)

……

10**.** Нямам мнение

6.	**Как оценявате възможностите за интегриране на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ-Айтос чрез проекти към Стратегията за ВОМР?** *(Посочете **един** отговор)*

1. Много добри**;**

2. Добри;

3**.** Задоволителни;

4. Незадоволителни;

5. Друго мнение (моля посочете);

……
……

6. Нямам мнение.

7.	**Считате ли, че изпълнението на Стратегията за ВОМР допринася за изграждането на капацитет и повишаване на обществената активност на територията на МИГ-Айтос?** *(Посочете **един** отговор)/*

1. Категорично да**;**

2. В определена степен да;

3**.** По никакъв начин не допринася;

4. Друго мнение (моля посочете);

.....
.....
.....
.....

5. Нямам мнение;

8.	**Кои от изброените форми и дейности, прилагани от МИГ- Айтос според вас имат най-голям принос за изграждането на капацитет и повишаване на обществената активност на територията на МИГ-Айтос, вкл. способствайки за разпространението на добри практики ?** *(Възможно е повече от един отговор)*

1**.** Интернет страницата на МИГ-Айтос;

2. Работни и информационни срещи;

3. Семинари и обучения;

4. Издаване и разпространение на информационни материали (бюлетини, списания, листовки, брошури и т.н);

5. Публикации за дейността на МИГ в местни медии;

6. Телевизионна и радиореклама;

7. Участие в национални и европейски мрежи;

8. Участие в проекти за вътрешнотериториално и транснационално сътрудничество;

9. Нито една от изброените;

10 **.** Друго (моля посочете)

.....
.....
.....

11. Нямам мнение.

9.	**Според Вас, заимстването, адаптирането и прилагането на добри иновативни национални и европейски практики в селските райони за работа с местните общности, ще доведе ли до повишаване на капацитета на територията на МИГ -Айтос?** *(Посочете само **един** отговор)*

1. Категорично да;
2. В определена степен да;
3. Не;
4. Друго мнение (моля посочете)

.....
.....

5. Нямам мнение

10.	**Как определяте ролята на МИГ Айтос в процеса на идентифициране, адаптиране и прилагане на добри иновативни национални и европейски практики?** *(Посочете само един отговор*)

1. МИГ-Айтос трябва да има водеща роля в този процес;
2. МИГ-Айтос трябва да осъществява този процес в тясна координация с община Айтос;
3. МИГ-Айтос трябва да осъществява този процес в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни на своята територия;
4. Нямам мнение.

ДЕМОГРАФСКИ ПРОФИЛ НА АНКЕТИРАНОТО ЛИЦЕ

Пол:	1.☐ Мъж 2.☐ Жена
Образование:	1.☐ Начално 2.☐ Основно 3.☐ Средно 4.☐ Висше 5.☐ Друго/запишете/.....
Възраст:	1.☐ до 29 г. вкл 2.☐ 30 – 40 г. 3 .☐ 41 – 50 г.

	4.☐ 51-60 г. 5.☐ над 60 г.
Позиция в социално-икономическата среда:	1.☐ Представител на земеделския сектор 2.☐ Представител на неземеделския сектор 3.☐ Представител на местната администрация 4.☐ Представител на образователна институция 5.☐ Представител на социалната инфраструктура 6.☐ Представител на читалище/културна институция 7.☐ Представител на неправителствена организация 8.☐ Гражданин 9.☐ Друго /моля, посочете/.....

Благодарим Ви за попълването на този въпросник!